

KOSTANJEVIŠKE NOVICE

Glasilo občine Kostanjevica na Krki | Brezplačni izvod | **Marec 2011** | Številka 49

S koncesionarjem do kakovostnejših storitev **3**

Kultura v obliki dodane vrednosti **13**

Intervju: dr. Janez Bogataj **16**

Odbojkarški klub Kostanjevica na Krki **31**

KOSTANJEVIŠKENE NOVICE

IZDAJA

Občina Kostanjevica na Krki

Ljubljanska cesta 7

8311 Kostanjevica na Krki

E-mail

kostanjeviske.novice@gmail.com

UREDNIŠTVO

Odgovorni urednik

Goran Milovanović

Uredniški odbor

Marjana Krhin

Alenka Žugič Jakovina

Matic Skušek

Alja Pincolič

Matej Jordan

Lektor

Katja Plut

OBLIKA

Oblikovanje

Janja Baznik

Prelom

Matic Petrič

Urejanje fotografij

Matej Jordan

Fotografija na naslovnici

Uroš Abram

Tisk

Tiskarna TiskAM / Aljoša Mihelin

Naklada

1000 izvodov

| FOTO: **MATEJ JORDAN**

Med enega pomembnejših pokazateljev razvito-

sti družbe prav gotovo sodi tudi pozicioniranje intelektualnih storitev znotraj nje. V bohotenju divje privatizacije, ko se preskakujejo pomembni razvojni segmenti, pri različnih „betajnovskih kraljih“ pogosto naletimo na misel, da je ta filozofija, ki se je ne da narediti z rokami, nepotrebna in samo neupravičen strošek, češ saj tega bi se pa ja lahko vsakdo spomnil in kdo za vraga se je le domislil, da je lastnina lahko tudi tako imaginarna, kot je intelektualna, kjer ni česa prijeti. Dokler deluje inertno znotraj lastnega mikrokozmosa, začuda ta stvar še deluje. Se pa zna drastično zaplesti z bolj strateškim poslovanjem.

Kostanjevica na Krki se je kmalu zavedala pomembnosti ustvarjanja svoje zunanje podobe in je znala paziti na razmerja v referenčnem trikotniku med realno identiteto, imidžem in identitetnim sistemom. To na primer dokazuje monografija Vekov tek, ki ji ni para v slovenskem prostoru. Zavedanje te pomembnosti se je izkazalo tudi, ko se je ob ustanovitvi nove občine za izdelavo celostne podobe izbralo uglednega oblikovalca Ranka Novaka, ki je znal strokovno pristopiti in v skupku zamisli, elementov, vidikov, metod in tehnik, ki jih neki subjekt uporabi za to, da se identificira, znal odlično vzpostaviti identiteto in izpostaviti izvirnost. Seveda se je zavestno odločil nadaljevati tam, kjer je končal Plečnik, saj dobro ve, da je pri spreminjanju celostne grafične podobe evolucija ustrežnejša od revolucije. Izdelal je celostno grafično podobo občine, v kateri sublimira njeno identiteto, izraža strategijo, vizijo in poslanstvo ter utrjuje splošno komunikacijsko kulturo. Tako dodelana in profesionalna podoba prinaša dodano vrednost, prepoznavnost, ugled ter seveda posledično vpliva na poslovne rezultate. Celostna grafična podoba je tudi neke vrste jamstvo kakovosti in vse improvizacije na tem področju delajo dolgoročno škodo.

Toda celostna podoba sama po sebi seveda še ni vse. Pomembno je, kako se uporablja. Uspešna je, če je pravilno komunicirana, implementirana in nadzorovana, in ravno tu mnogi subjekti največkrat delajo usodno napako. Vsak dogodek, s katerim določen subjekt utrjuje svojo podobo ali napove svoj novi projekt, mora biti strokovno pripravljen. Vedno znova pa se pojavljajo šarlatani, ki pri tistih, ki odločajo, zaznajo nepoznavanje teh zakonitosti, znajo spretno ponuditi cenovno ugodne rešitve, ki pa so v resnici posledično vedno najdražje, ker so preprosto jama brez dna. Še nevarnejši so samooklicani stvarniki, ki so mnenja, da se je prav vse začelo pravzaprav z njimi. S pregneteno tradicijo prodajajo svoje genialne zamisli, ko pa na koncu ni pričakovanega rezultata, gredo preprosto drugam. Pri teh stvareh Slovenija le ni tako majhna, neumnost pa tudi ne pozna meja. Vsaka celovita in korenita sprememba pomeni tudi korenito spremembo pojavnosti (in pogosto tudi dejavnosti) na trgu, ki mora imeti strateški cilj. Pomeni nov začetek, novo rojstvo, a modro bi bilo enkrat vztrajati in tudi odrasti. In ne zamerite, če ste vse to že slišali, kot mantra bo treba ponavljati spet in spet. Vse dokler se končno ne prime.

| **GORAN MILOVANOVIĆ**

1854-9284

S KONCESIONARJEM DO KAKOVOSTNEJŠIH STORITEV

MRLIŠKA VEŽICA - POTREBNA BO OBNOVE
| FOTO: TANJA JAKŠE GAZVODA

TONE STOPAR ŠE VEDNO SKRBI ZA
UREJENOST OKOLICE V OBČINI
| FOTO: TANJA JAKŠE GAZVODA

Z novim letom so javne gospodarske službe v občini Kostanjevica na Krki pod enotnim okriljem: za osem let je izvajanje teh namreč prevzel koncesionar, Kostak, d. d., iz Krškega. „Namen prehoda na koncesijo je uskladitev delovanja teh služb z zakonskimi zahtevami in po možnosti kakovostnejše storitve na tak način, da to cenovno ne bi dodatno obremenjevalo občanov. Tako želimo nadaljevati po ustaljenih tirnicah tisto, kar je bilo že doslej dobro, in izboljšati področja, s katerimi doslej nismo bili najbolj zadovoljni,“ pravi Stanislav Rostohar, višji svetovalec za gospodarsko infrastrukturo, urejanje prostora in varstvo okolja na občini Kostanjevica na Krki.

Občina Kostanjevica na Krki je od ustanovitve za izvajanje gospodarskih javnih služb uporabljala odloke občine Krško, veljavne na 1. januar 2007, izvajanje pa je zagotavljala s pogodbami, ki jih je praviloma letno obnavljala z razpisi ali pa so bile urejene z večletno pogodbo še v nekdanji občini. Tako so z vsakoletnimi razpisi urejali področja letnega in zimskega vzdrževanje javnih cest, urejanje in vzdrževanje javnih površin, vzdrževanje javne razsvetljave ter izobešanje zastav. Oskrba s pitno vodo, ravnanje s komunalnimi odpadki ter odvajanje in čiščenje komunalnih in padavinskih voda so bili urejeni z večletno pogodbo, urejanje pokopališč in izvajanje pogrebni storitev pa niti nista bili posebej urejeni. A ker niti odloki niti način izvajanja niso bili usklajeni z veljavno zakonodajo, se je občinska uprava v drugi polovici leta 2009 in v začetku leta 2010 intenzivno ukvarjala s pripravo novih odlokov za vse javne službe. Za izhodišča so vzeli

trenutno veljavne odloke občine Krško, v pripravo pa so vključili tudi Kostak, ki je izvajal večino javnih služb po pogodbi. Odloke so uskladili še z naj-novejšimi zakonskimi spremembami ter s specifikko občine Kostanjevica na Krki. Sledile so temeljite razprave po odborih in tudi v občinskem svetu.

KONCESIONAR ZA 8 LET

Tako so bili odloki soglasno sprejeti še v prejšnjem mandatu občinskega sveta, 30. aprila lani pa so bili tudi objavljeni v Uradnem listu, hkrati je bil objavljen tudi odlok o koncesiji za opravljanje določenih gospodarskih služb v občini Kostanjevica na Krki, kjer so bili določeni manjkajoči elementi za izbiro koncesionarja in sklenitev koncesijske pogodbe, med katerimi je ključni ta, da bo upravljanje vseh gospodarskih javnih služb prevzel en koncesionar, in sicer za obdobje osmih let.

„Če želimo imeti resnega koncesionarja, ki bo kakovostno opravljal storitve, mora imeti dovolj kadra in opreme, hkrati pa mora vedeti, da gre za dolgoročno sodelovanje in zadosten čas za vlaganja in amortizacijo, hkrati pa tako dolga doba ne bo podvržena političnim spremembam. Je pa v pogodbo vgrajenih dovolj uzanc, da je mogoče od sodelovanja odstopiti, če koncesionar ne izvaja službe, kot je predvideno. Ker je Kostanjevica na Krki majhna občina, si je tudi težko predstavljati, da bi imeli za gospodarske javne službe sedem različnih koncesionarjev, saj gre za sorazmerno majhne posele, ki so dostikrat tudi prepleteni. To so bili ključni argumenti za odločitve, kot so bile sprejete,“ je pojasnil Rostohar.

Javni razpis za izbiro koncesionarja je bil objavljen junija lani, na razpis pa se je prijavil le krški Kostak, ki je tudi izpolnjeval vse pogoje. „V koncesijski pogodbi so določeni le osnovni elementi, obseg poslovanja in programi gospodarskih javnih služb pa se določajo vsako leto sproti in jih potrjuje občinski svet, kar velja tudi za spremembe cen obstoječih storitev oziroma določanje novih za morebitne nove dodatne storitve,“ je pojasnil Rostohar.

Koncesijo tako Kostak izvaja v občini Kostanjevica od začetka letošnjega leta, čeprav se bo v praksi to uvajalo postopoma. Tako za občane ni opaznih sprememb pri odvozu odpadkov, pri oskrbi s pitno vodo, odvajanju komunalnih voda in vzdrževanju javne razsvetljave, medtem ko je bila zimska služba že organizirana na novo. Po odzivih občanov sodeč bolje kot v preteklosti, predvsem pri zagotavljanju dostopnosti v hribovitem delu občine, res pa je, da je občina tudi pri tej dejavnosti finančno omejena.

Področja, na katerih bodo letos tudi spremembe in na katerih se trenutno dela, so letno vzdrževanje cest ter vzdrževanje pokopališč in izvajanje pogrebni storitev. Prav pri zadnjem bo potrebnega nekaj več časa, saj je bila na tem področju ureditev zelo ohlapna in je treba urediti kar nekaj zadev. „Ker želimo, da bi bilo v prihodnje to področje bolj urejeno, tu predvsem mislim na stanje objektov in kakovost storitev, ki se ponujajo, je predhodno treba mimo sodelovanja s koncesionarjem urediti tudi sodelovanja z nekaterimi drugimi, na primer s cerkvijo, z odborom oziroma občani Oštrca ... Vsekakor pa moramo to urediti v prvi polovici leta, ko občani dobijo račune za najem grobov,“ pravi Rostohar.

Ce povzamemo, je občina Kostanjevica na Krki med prvimi v državi celovito, skladno z zakonodajo uredila delovanje obveznih lokalnih gospodarskih javnih služb s pričakovanjem, da bo izvajanje teh v zadovoljstvo občanov. Tudi če ne bo vedno tako, bo reševanje težav vedno povezano s samo enim izvajalcem, to je z družbo Kostak, kar bi moralo biti preprosteje tako za občane kot občino.

| TANJA JAKŠE GAZVODA

OBČINSKI PROSTORSKI NAČRT LE LETOS?

Čeprav je župan občine Kostanjevica na Krki Mojmir Pustoslemšek že aprila 2008 sprejel sklep o pripravi občinskega prostorskega načrta, o nujnosti katerega je tekla beseda že v nekdanji skupni občini Krško, saj so nekatere pobude za spremembo namembnosti stare že več kot 6 let, pa se je v postopkih pridobivanja soglasij zataknilo. Zataknilo se je pravzaprav pri ključnem soglasodajalcu – ministrstvu za kmetijstvo. Če so torej koncept OPN-ja za občino Kostanjevica na ministrstvu za okolje in prostor sredi leta 2009 pohvalili, da je pripravljen strokovno in da je med tistimi redkimi, iz katerih je razvidna razvojna naravnost prostora, ki ima veliko naravnih in kulturnih danosti, zaradi katerih so posegi v prostor veliko bolj zapleteni in omejeni, pa je osnutek načrta dobil „zaušnico“ na ministrstvu za kmetijstvo.

Osnutek OPN-ja so torej na ministrstvu za okolje in prostor dobili po dobrem letu usklajevanj in zbiranja pripomb v domačem okolju v septembru 2009. Še v istem mesecu ga je ministrstvo objavilo na portalu ter pozvalo soglasodajalce, naj v roku 30 dni podajo pripombe oziroma, kot se temu strokovno reče, smernice. Resda se v enem mesecu ni zgodilo nič, potem pa so smernice le začele prihajati. „Po dveh mesecih smo pozvali ministrstvo za okolje, naj jih dostavi, kljub temu pa je kmetijsko ministrstvo dalo smernice šele maja 2010, in to po številnih klicih in celo grožnjah o upravnem nadzoru. A ministrstvo je preko 80 odstotkov predlaganih posegov v prostor, vseh

STANISLAV ROSTOHAR | FOTO: TANJA JAKŠE GAZVODA

skupaj jih je bilo okrog 180, zavrnilo,“ pojasnjuje Stanislav Rostohar in doda, da so zaradi tako velikega števila zavrnenih vlog prosili za usklajevalni sestanek, ki pa se je zgodil šele decembra lani, in tudi pot do tega sestanka ni bila niti najmanj preprosta.

„Na sestanek smo se dobro pripravili. Na podlagi izkušenj iz septembrskih poplav smo iz osnutka umaknili vse posege na poplavnem področju, v Ljubljano pa smo prišli s konstruktivnimi in utemeljenimi predlogi, prav tako smo iskali nadomestne površine za kmetijska zemljišča, a nam stališč o spremembah še niso dostavili, roka, do katerega bodo to storili, pa tudi

niso določili, tako da smo talci nastalega položaja,“ dodaja Rostohar, ki pravi, da na ministrstvu delajo vse iz pisarn in nimajo konkretnih spoznanj o stanju v naravi, njihove odločitve pa temeljijo na kategorizaciji zemljišč iz preteklosti, ki dostikrat nimajo nobene povezave z dejanskim stanjem. „Glede nadaljnjih dejavnosti pa lahko povem, da imamo glede občine z izvajalcem priprave OPN-ja, družbo Savaprojekt, d. d., jasne roke izvedbe posameznih dejavnosti. Ko se uskladimo z ministrstvom, bo v roku 60 dni pripravljena javna razgrnitev OPN-ja,“ obljublja Rostohar.

| TANJA JAKŠE GAZVODA

OBVESTILO

Cenjene občanke in občane ter uporabnike naših storitev obveščamo o spremenjenem urniku uradnih ur Občinske uprave Občine Kostanjevica na Krki od 1. 3. 2011, in sicer bodo uradne ure:

v ponedeljek od 8. do 11. in od 12. do 14. ure,
v sredo od 8. do 11. in od 12. do 16. ure,
v petek od 8. do 11. ure.

Prosimo Vas, da sprejeti urnik uradnih ur upoštevate, saj so neuradni dnevi in pa preostale ure poslovnega časa namenjene delu na terenu ali pripravi dokumentov (potrdil,

odločb, soglasij, sklepov ...), ki jih sicer, ob delu s strankami, ni moč pisati.

Hkrati vas obveščamo, da sta inšpektorica in občinska redarka, zaposleni v Medobčinskem inšpektoratu in redarstvu občin Šentjernej, Šmarješke Toplice in Kostanjevica na Krki, občanom na voljo tudi v prostorih Občinske uprave Občine Kostanjevica na Krki vsako drugo in četrto sredo v mesecu od 14.30 do 16.30.

Hvala za razumevanje in sodelovanje!

| VAŠA OBČINSKA UPRAVA OBČINE KOSTANJEVICA NA KRKI

USTANOVljena JE OBČINSKA ORGANIZACIJA **DESUS KOSTANJEVICA NA KRKI**

OO DeSUS | Foto: **ARHIV OO DeSUS**

Konec novembra so imeli člani in simpatizerji v gostilni Žolnir ustanovno skupščino občinske organizacije DeSUS Kostanjevica na Krki. Organizacija je po zaporednem številu OO DeSUS dvestota. Skupščine so

se udeležili tudi predsednik stranke Karel Erjavec, generalni sekretar stranke Ljubo Jasnič, predsednik in podpredsednik PO DeSUS Dolenjske Milan Lah in Anton Planinc, predsednik OO DeSUS Brežice Stane

Ilc ter župan občine Kostanjevica na Krki Mojmir Pustoslemšek. Kot gostje so pozdravili prisotne in orisali trenutni politični položaj v Sloveniji. Posebno pozornost so namenili pokojninski reformi, prihajajoči zdravstveni reformi in delu na terenu ter zaželeli uspešno delo in dobro sodelovanje. Po sprejetju vseh potrebnih aktov so izvolili vodstvo OO DeSUS in za predsednico izvolili Jožico Lešnjak. Povedala je, da si bo OO DeSUS Kostanjevica na Krki v tem mandatnem obdobju prizadevala za neposredno uresničevanje programa stranke, njenih sklepov in stališč, za dajanje predlogov in pobud organom stranke, za učinkovito lokalno samoupravo, reševanje specifičnih vprašanj gospodarskega, socialnega, družbenega in kulturnega razvoja v svojem okolju, pridobivanje članstva, krepitev političnega ugleda in vpliva stranke. Sodelovala bo z organizacijami civilne družbe, zlasti z društvi upokojencev in invalidov, ekološkimi gibanji in z drugimi strankami pri zadevah, kjer je možno nastopati enotno, da bi dosegli skupne cilje in interese.

| VODSTVO OO DeSUS

RDEČI KRIŽ, OZ KRŠKO, IN POPLAVE V OBČINI KOSTANJEVICA NA KRKI

Kostanjevica na Krki je bila med kraji, ki so jih lanske poplave v Sloveniji najbolj prizadele, zato je bila kakršna koli pomoč zelo dobrodošla. Na naravno katastrofo se je odzval tudi Rdeči križ, OZ Krško, ki je v prvih dneh poplav med prebivalce s svojimi prostovoljci razdelil pakete s hrano in pitno vodo. Na Občino so dostavili tudi škornje, kamor so jih prišli iskat občani, ki jih niso imeli, ali pa so jim jih pripeljali gasilci in člani civilne zaščite. Rdeči križ je s prostovoljci pomagal tudi pri odstranjevanju uničenega pohištva iz poplavljenih domov. Rdeči križ pa lahko ob takih elemen-

tarnih nesrečah pomaga ne samo s prehranskimi paketi in z neposredno pomočjo, pač pa tudi s finančnimi sredstvi. V ta namen oblikuje komisijo, ki na terenu oceni dejansko stanje. Tako so storili tudi v primeru poplav v Kostanjevici na Krki. Komisija je ocenila, da so bili v poplavah najbolj prizadeti prebivalci otoka, zato je 20.000,00 EUR razdelila med družine, ki jih je ocenila kot najbolj potrebne pomoči. Namigovanja, da je bil denar razdeljen po pripadnosti političnim strankam, zvezah, poznanstvih in „navodilih“ uslužbencev občinske uprave občine Kostanjevica na Krki,

so žaljiva tako za delavke Rdečega križa kot tudi za uslužbence občinske uprave, ki so samo opravljali svoje delo.

Če je bilo v prvih dneh poplav videti in občutiti nesebično pomoč sosedov, prijateljev in drugih prostovoljcev, pa se po petih mesecih sprašujemo, ali so prebivalci Kostanjevice, ki so bili prizadeti v poplavah, res še tako nesebični in veseli vsake obnove doma, ki si ga je uspel urediti sosed.

| OBČINSKA UPRAVA OBČINE
KOSTANJEVICA NA KRKI
| RDEČI KRIŽ KRŠKO

26. MAREC 2011 - DAN ZA SPREMEMBE

Svet Evropske unije je leto 2011 razglasil za evropsko leto prostovoljnih dejavnosti za spodbujanje aktivnega državljanstva, na kratko evropsko leto prostovoljstva. Cilj promocijske kampanje je vzpostaviti prostovoljstvo kot obliko osebne odgovornosti in kot družbeno priznano vrednoto. V ta namen želi Slovenska filantropija vpeljati dan, ki bo posvečen izključno prostovoljskemu delu, zato so povabili k sodelovanju občine, prostovoljne organizacije, podjetja iz cele Slovenije, prostovoljce, starejše in mlajše, s katerimi bi skupaj ustvarili spremembe v naših lokalnih skupnostih. Občina Kostanjevica na Krki in Osnovna šola Jožeta Gorjupa sta se skupaj odločili, da bosta pristopili k projektu, zato vabita vse občane, da se nam 26. marca 2011 ob 8. uri pridružijo pred Osnovno šolo Jožeta Gorjupa, kjer bomo skupaj soustvarili „DAN ZA SPREMEMBE“. Združili bi moči in obnovili igrala pri vrtcu, očistili gozdiček pri šoli, obnovili in prebarvali drogove za zastave ob vpadnici v mesto in pred

| FOTO: ALJA

Lamutovim likovnim salonom ter klopi na otoku. Hkrati z DNEVOM ZA SPREMEMBE bo potekala tudi vsakoletna čistilna akcija, zato lepo vabljeni

v čim večjem številu.

| ANITA KRAJNC IN MARJANA KRHIN,
OBČINSKA UPRAVA OBČINE KOSTANJEVICA
NA KRKI

DIVJA ODLAGALIŠČA – TRAJNA ZADREGA OBČIN IN DRŽAVE

Marsikdo ob pogledu na ogromno število vsepovsod ležečih odpadkov, ki so najbolj vidni ravno sedaj na koncu zime, pomisli, da je bila lanska vseslovenska čistilna akcija zaman. Ni res! 270.000 prostovoljcev je opravilo ogromno medgeneracijsko delo. Mogoče je treba, raje kot godrnjati, razmišljati v tej smeri, da prostovoljne čistilne akcije problematike divjih odlagališč ne morejo trajno rešiti. Tako popis divjih odlagališč kot tudi ustrezni sanacijski načrt odlagališč za občine sta po zakonu obvezna, pa vendar si ju le redko katera slovenska občina lahko privoščiti. Zakaj? Ker je treba divja odlagališča redno popisovati, to pa je drago in zamudno. Tudi če bi akcijo ponavljali v nedogled, bi težava črnih odlagališč ostajala. Ljudje navad pač ne spremenimo v enem dnevu, vseeno pa to ne pomeni, da jih nismo zmožni. Z malo volje smo naredili ogromen po-

pis po občinah zelo hitro in prostovoljno oziroma, z drugimi besedami, brez stroškov. Med aprilsko akcijo je – poleg tisoče ton smeti tam, kamor sodijo – nastal vseslovenski register divjih odlagališč. Denimo, vsaka Slovenka in Slovenec lahko s klikom na zemljevid vidita, koliko odlagališč smo popisali Kostanjevičani in koliko smo jih uspeli sanirati. Tudi mi lahko na ta način vidimo, kako uspešni smo lahko, kadar se vsi borimo za isti cilj.

Odlaganje nevarnih in drugih odpadkov v naravo je preprosto metanje strupa v lastno pijačo. Njihov, Vaš in moj prispevek k akciji je majhna obveznost v primerjavi s prednostmi življenja v čistem in zdravem okolju. Mogoče bo za cesto še vedno veliko smeti, a v povirni del katerega izmed občinskih vodotokov ne

bo več curljala akumulatorska kislina. Če želite sodelovati pri popisu, prijaviti divje odlagališče ali ponuditi pomoč pri spomladanskem čiščenju našega temeljnega bivališča (narave), pišite v uredništvo Kostanjeviških novic ali nam pošljite elektronsko sporočilo.

| ALJA

| FOTO: ALJA

BURKA O TEM, KAKO ŠOLA SLUŽI NA RAČUN OBČINE

V Slovarju slovenskega knjižnega jezika najdemo naslednje pomene slovarskega gesla BURKA:

burka -e ž (Ů) 1. nav. mn. norčavo vedenje ali govorjenje: izmišljati si burke; predpustne, razposajene burke / pustimo burke! začnimo (govoriti, ravnati) resno; uganjati, zbijati, zganjati burke · burke briti iz vsega, z revežem norčevati se, šaliti se 2. lit. dramsko delo s šaljivo, včasih grobo vsebino, komiko: gledati, igrati burko; burka v enem dejanju ♪

burkáč -a m (á) ekspr. kdor (rad) uganja burke; burkež: znan kot širokoustnež in burkač // kdor poklicno zabava gledalce z

burkami: nastop burkačev v cirkusu ♪

búrkanje -a s (Ů) glagolnik od burkati: burkanje valov ♪

búrkati -am nedov. (Ů) knjiž. 1. delati razgibano, valovito: burja burka morje // vznemirjati, razvnemati: viharna čustva ga

burkajo / ne burkaj ji srca 2. nepreh., redko nemirno se zaganjati, pljuskati: vino burka iz steklenice; pren. strast burka v njem; žalost je burkala v srcu ♪

vzbúrkati -am dov. (Ů) narediti razgibano, valovito: močen veter je vzburkal jezersko gladino // ekspr. vznemiriti, razvneti: novica je vzburkala javnost; stavka je vzburkala delavstvo / dekle je vzburkalo njegova čustva vzbúrkati se postati razgiban, valovit: proti večeru se je morje vzburkalo / v kratkem času so se okrog nas vzburkali valovi vzbúrkan -a -o deležnik od vzburkati: preveč je vzburkan, zato potrpite; vzburkano morje // ekspr. nemiren, buren: vzburkani časi ♪

Kostanjevica na Krki je sama po sebi, še posebej v pustnem času, burkaška občina ali pa vsaj občina z veliko burkači ali širokoustneži. Zdi se, da nekateri ne počnejo drugega, kot skrbijo za to, da zabavajo druge, največkrat na način, ki ima za posledico razvnetost, vznemirjenost, nemalokrat tudi prizadetost tistih, ki jim burkanje in burkaštvo v sicer spokojni Kostanjevici nikakor nista blizu. Žal svojega početja ne znajo izpopolniti do te mere, da bi dobilo literarni pridih in bi svoje izrazne sposobnosti lahko pokazali tudi na odru (če bi ga seveda imeli). Najpogosteje je burkaštvo prisotno ob opojni pijači, saj ni lepšega kot takrat, kadar vino burka iz steklenice (beri: strast). Torej ni čudno, da največ burkežev najdemo razposajeno prilepljene na „šank“ kakšne gostilne. Seveda, če se ti vrtil v glavi, je skoraj nujno, da svojo oplemeniteno notranjost preneseš še na koga. In če ni blizu kakšne prave razprave in resnice, o kateri bi bilo vredno razpravljati v teh nemirnih časih, si pač izberemo žrtev, ki postane tarča naših viharnih čustev. Kostanjeviški Circus fantasticus (tudi nov slovenski film brez besed) spremljam že trideset let, a do sedaj dlje od neme pasivnosti večine in burkaških gostilniških nastopov žal nismo prišli. Še dobro, da so ukinili policijsko postajo, tako imajo zabavljači nekoliko manj dela (pa tako dramatične zgodbe so krožile o naših policistih!). Za vznemirjanje javnosti smo tako primerni le še župnik (ni pomembno, kateri), zdravniki (kar vsi po vrsti) in šola (tudi vse v njej in z njo povezano). No, v zadnjih letih seveda tudi občina, a to je vendarle oblast in oblastí ne velja dražiti. Tako, tu se tudi začena Burka o tem, kako šola služi (je služila) na račun občine. Če tega še niste slišali, potem se pač ne gibljete v pravih krogih ali pa se vam to sploh ne zdi komično, prej grobo in žaljivo.

Najbrž vsi vedo, da je od ustanovitve občine Kostanjevica na Krki Osnovna šola Jožeta Gorjupa dajala prostor (zbornico strokovnih delavcev) za seje občinskega sveta, sestanke odborov in komisij ter različne druge sestanke. Glede na to, da smo bili nova občina, ki ni imela dovolj velikega sejnega prostora, se nam je to zdelo sprejemljivo, še zlasti ker smo z občino kot ustanoviteljico našega zavoda in županom vedno korektno sodelovali. V Zakonu o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (72. člen – avtonomija šolskega prostora – je sicer zapisano: „V vrtcih in šolah je prepovedano delovanje političnih strank in njihovih podmladkov.“). Občinski svet sicer je politični organ, ne glede na to, ali so člani kandidati političnih strank ali neodvisni kandidati, a z županom sva menila, da je cilj nas vseh delo za dobro naših občanov in se nama s tega vidika odločitev ni zdelo sporna. Po letošnjih jesenskih lokalnih volitvah se je občinska uprava brez kakšnega koli pojasnila odločila, da je šola za seje občinskega sveta neprimeren prostor. Jasno, to vemo vsi! Hkrati so začele krožiti informacije, da je šola na račun občinskih sej mastno služila in si občina tega ne more več privoščiti.

Pa pogledjmo v burkaški kozarec resnice: po ceniku o najemu šolskih prostorov (sklep sveta zavoda) znaša enourni najem zbornice ali večnamenskega prostora v novem delu šole 5 EUR, jedilnice 6 EUR, telovadnice pa 14 EUR. Denar, ki ga šola zbere na ta način, mora tudi ustrezno namensko porabiti. Odlok o ustanovitvi Osnovne šole Jožeta Gorjupa (Ur. list RS št. 29/2008 in Ur. list RS št. 54/2008) namreč določa, da presežek prihodkov nad odhodki, ki jih javna šola pridobi s prodajo proizvodov oziroma storitev, ustvarjenih z opravljanjem vzgoje in izobraževanja oziroma z

opravljanjem drugih dejavnosti v skladu z aktom o ustanovitvi, šola uporablja za plačilo materialnih stroškov, investicijsko vzdrževanje in investicije (po predhodnem soglasju ustanovitelja pa tudi za plače). Tisti, ki spremljate naš razvoj v zadnjih letih, najbrž veste, da smo prav s pomočjo dodatnih dejavnosti lahko prenovili vse razrede, garderobe, jedilnico in se tudi sicer zelo posodobili. Takšen način poslovanja nam omogoča tudi 80. člen Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja. Glede na to, da smo imeli v šoli vsaj 33 rednih sej občinskega sveta (povprečno je bila zbornica zasedena 4 ure na sejo), bi morali samo iz tega naslova občini zaračunati 660 EUR, preostalih sej (izrednih, neformalnih, posvetov, razgrnitev ...), ki jih je bilo prav tako zelo veliko, nismo šteli. Na vsaki seji so svetniki, uprava in gostje imeli na voljo tudi ustrezno kulturno postrežbo (kozarci, voda, sadni sokovi). Na sejah je bilo najmanj po 17 ljudi, običajno pa 20 in več. Torej bi morali k najemu prostora na sejo prišteti vsaj še 30 EUR za pijačo (po povprečnem ceniku kostanjeviških gostiln) ali vsaj 990 EUR v treh letih. Za seje smo zagotavljali tudi sodobno informacijsko-komunikacijsko opremo (računalnik, LCD projektor, platno ...).

Hkrati šola brezplačno daje občini prostor tudi za različna predavanja in kulturne prireditve, ki so v domeni občine (vse proslave v preteklih štirih letih, zadnji dve leti tudi telovadnico za božično-novoletni koncert). Nobenemu (neprofitnemu) društvu, ki pri nas najame prostor za izobraževanje ali kakršno koli predavanje (Društvo vinogradnikov ...), niti Valvasorjevi knjižnici do sedaj nismo ničesar računali, ker se zavedamo, da vsi delujemo v interesu skupnosti. Vedno smo pripravljene sodelovati tudi pri različnih akcijah društev in združenj, včasih se zdi, kot da je šola nekakšna avtobusna postaja, kjer na enem koncu potniki vstopajo, na drugem pa izstopajo. Praktično smo na voljo vsem (tudi burkačem) in za vse 24 ur na dan.

Od kod torej razglabljanje, da je šola na račun sej občinskega sveta bogatela?

Na občinskem svetu v juniju 2008 so se svetniki pritožili, da zaradi vročine v zbornici ni mogoče zbrano delati (saj veste – poletje, pa še politično razgrete glave), gospod župan pa je takrat predlagal, da v zbornico v ta namen napeljemo klimatsko napravo. Dogovorila sva se, da takrat za znesek nakupa izstavimo občini račun, na katerem bomo navedli kot specifikacijo najemnino in pijačo dotedanjih in nadaljnjih sej. Ta račun je znašal 2.320,00 EUR in to je dejansko znesek, ki ga je občina namenila šoli za vso uporabo prostorov v letih od januarja 2007 do oktobra 2010. V zadnjem letu nam je sicer občina iz svojega fonda ur občasno posojala tudi računalničarja, a pisnega in konkretnega dogovora o obsegu storitev nismo sklenili, koliko je bilo dejansko teh (opravljenih) ur, pa verjetno tudi nihče ne ve. Vsekakor smo za to občini hvaležni, ne moremo pa govoriti o kakem zaslužku, saj gre bolj za uslugo (tako kot smo jaz osebno, naši učitelji ali preostali zaposleni vedno pripravljene občini pomagati, kadar to potrebuje). Če se komu zdi ta del kakor koli sporen, pa ga lahko še vedno finančno ovrednotimo, tako kot uporabo drugih svojih storitev in najemov, ki jih sedaj

nismo upoštevali.

Naj poudarim, da imajo tisti, ki razpravljajo o tem, da je šola pač naša skupna last, ker je občina ustanoviteljica zavoda, samo deloma prav, kajti šola je naša skupna last samo takrat, ko jo potrebujemo, ko pa je potrebna obnove, pa vsi na to preradi pozabljam (tudi občinski svetniki). Preostali računi, ki smo jih od leta 2007 do 2010 izstavili občini, so se nanašali na storitve, ki smo jih opravili za občino, in sicer:

- 24. 7. 2007 – malica s pijačo za udeležence čistilne akcije v aprilu – 501,00 EUR,
- 21. 11. 2007 – pogostitev za goste občine – srečanje s Šentjernejem – 235,09 EUR,
- 27. 10. 2008 – prehrana študentov Biotehniške fakultete (gostje občine) – 240,00 EUR,
- 4. 8. 2008 – prehrana udeležencev 10-dnevnega tabora etnologov (sponzor: občina) – 840,00 EUR,
- 21. 10. 2010 – prehrana in pijača za udeležence čistilne akcije v aprilu – 492,50 EUR,
- 21. 10. 2010 – prehrana in pijača za člane civilne zaščite in kosila za občane ob poplavih (4 dni) – 680,00 EUR.

Velja poudariti, da smo vedno, ko je občina to želela, z veseljem priskočili na pomoč in vsakomur zaželeli dobrodošlico z vsaj skromno pogostitvijo (in tudi predstavitvijo), ki pa je nismo zaračunali (naj bo to obisk novomeškega škofa, češke veleposlanice ali gostov iz partnerskih občin ...). Še enkrat, z županom sva glede tega vedno zelo dobro in korektno sodelovala, zato res ne vem, od kod takšne neresnice.

Sedaj je čas, da rečemo: Pustimo burke! (POMENI: začni-mo govoriti, ravnati resno.) Morda pa bi kdo raje raziskal resnico ali spisal burkaško predstavo o nesojeni občinski sejni sobi, za katero je občina zasebnemu lastniku za ureditev plačala 3.288,00 EUR, sedaj pa ni ne denarja ne sejne sobe.

Tudi kostanjeviški Circus fantasticus ima konec, v katerem šola sicer ni obogatela, klimatsko napravo lahko sedaj posodimo tudi komu drugemu (morda burkačem, da se jim vročina iz telesa ne bi tako pogosto selila v glave), smo pa še vedno pripravljene imeti odprta vrata za vse, ki nas potrebujete in v nas vidite sopotnike na poti k napredku občine Kostanjevica na Krki.

Pri tem pa seveda računamo tudi na občino, s katero smo do sedaj dobro in izredno korektno sodelovali. Burkeži pa so zaradi tega nedvomno hudo razočarani – a zadoščenje bodo dobili vsaj v pustnih (ne)resnicah.

Verjamem, da sedaj lahko tudi novinarjem, ki me ves čas sprašujejo, ali smo res toliko računali občini za najem prostorov, da so sedaj morali poiskati drugo lokacijo (z vidika korupcije sicer sporno, a burkež tega še ni odkril), zatrdimo, da so takšne govorice le poskus vsega naveličanega burkača, ki bi za to, da bi ga opazili, stal tudi na glavi, če bi seveda znal.

| MELITA SKUŠEK, RAVNATELJICA
OŠ JOŽETA GORJUPA KOSTANJEVICA NA KRKI

Predstavitev svetnice Jožice Lešnjak

Kot občinska svetnica se bom v tem mandatu med drugim zavzemala za zagotovitev prometne varnosti ob upoštevanju prometnih pravil na lokalni cesti Kostanjevica–Oštrc. Zaradi slabega vzdrževanja in čezmernih osnih obremenitev cesta pospešeno propada. Na vozišču so nastale mrežaste razpoke in udarne jame. Cesta je preozka za posamezne vrste vozil s čezmerno osno obremenitvijo, ki zaradi tega vozijo po robu cestišča, drobijo asfalt in odtočne jaške. V Odloku o vzdrževanju občinskih cest Občine Kostanjevica na Krki piše, da se v primeru, če bi promet posameznih vrst vozil škodoval cesti, lahko promet omeji ali pa se zmanjša dovoljena skupna masa, osna obremenitev ali dimenzija vozil. Zaradi stanja vozišča in poškodb ob robu vozišča ne zagotavlja varnosti, meteorne vode so si našle svojo pot in izpodjedajo njegov že tako slab nosilni rob. Na določenih mestih so nujno potrebne jeklene varnostne ograje. Glede navedenega pričakujem, da se opravi izredni pregled lokalne ceste, kjer se bodo ugotovile pomanjkljivosti, sama pa bom dejavno spremljala odpravo nepravilnosti. To sicer sodi v pristojnost inšpekcijskega nadzora, ki je ob

nepravilnostih dolžno ukrepati.

Prav tako je neustrezno vzdrževano in vedno mokro cestišče nad žago, saj na tem mestu ni narejen prepust za vode, ki pritečejo z Bajin vrha.

Zavzemala se bom tudi za realizacijo Sklepa o sprejemanju načrta razvoja in vzdrževanja občinskih cest Občine Kostanjevica na Krki za področje asfaltiranja makadamskih javnih poti za obdobje 2010–2013. Sklep je že 8. junija 2010 sprejel prejšnji občinski svet, v njem pa je predvideno tudi asfaltiranje makadamske poti Jablance–Oštrc, a dejavnosti v tej smeri še ni bilo zaznati.

V vaseh Oštrc, Dolšce in Avguštine so sicer postavljeni ekološki otoki, a zbirni prostor ni utrjen in urejen tako, kot bi moral biti. Še vedno obstaja težava glede tako imenovanega telefonskega denarja, zato se bom zavzemala, da se denar po Zakonu o vračanju vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje najprej vrne vlagateljem, preostanek pa se nameni za investicije v infrastrukturo za območja, na katerih so bila sredstva zbrana.

| JOŽICA LEŠNJAK

Pismo nekdanjega svetnika Gregorja Jordana

Pridem domov v to prekleto gnezdo, ki ga neizmerno ljubim, se dobim z ljudmi, s katerimi diham isti zrak in vso mladost hlastamo za boljšim jutri ... Verjamem, da ga dočakamo. Zavedam se, da ne prileti iz vedrega neba, da je zanj treba delati in marsikaj potrpeti, posebej v Kostanjevici. Hkrati pa čutim pozitivne vibracije v prostoru. Vse naokrog je energija, ki bi jo morali izkoriščati bolj, kot jo. Verjamem tudi, da ni dobrih ali slabih ljudi, temveč so samo različne okoliščine, ki jih delajo takšne, kot so. Vsak izmed nas v sebi nosi željo, hrepenenje, da bi bolje razumel svet, kot ga razume v vsakdanjem življenju. Domišljija nam preprečuje padec v monotonost in nas žene naprej. Če bi lahko izbral, življenja ne bi hotel deliti z nevoščljivimi slovenskimi Janezi, ki pametujejo za točilnim pultom in stisnejo rep med noge, ko je treba preiti od besed k dejanjem. Razumem – majhni, kot smo, si vsi želimo uspeha. Uspeh pa zna biti včasih v hudo breme, a ravno zato je drvenje v tem vlakcu toliko bolj adrenalinsko in nadvse zabavno. Za pisanje tega sestavka sem se odločil zaradi članka v zadnji številki Kostanjeviških novic, v katerem so se predstavljali novi svetniki. „Prizadel“ me je naš predstavnik 3. volilne enote Aleš Kegljevič. Človek, ki ga spoštujem kot nekoga, ki opravlja svoje delo na ugledni ravni. Zmotil me je odgovor, ki je bil zastavljen vsem svetnikom – navajam: „Delno pa je k moji kandidaturi pripomoglo dejstvo, da vasi Dolnja in Gornja Prekopa, skupaj kot ena izmed največjih vasi v občini Kostanjevica na Krki, v občinskem svetu nista imeli predstavnika, ki bi lahko neposredno izražal voljo sovaščank in sovaščanov.“ Sprašujem se, kako je pa potem občinski svet bil konstituiran, če nismo imeli predstavnika 3. volilne enote? Bil sem izvoljen predstavnik v tej volilni enoti in sem zastopal interese sovaščank in sovaščanov ter interese Občine Kostanjevica na Krki. Ponosen sem na vse pobude, vprašanja, ki sem jih zastavil v občinskem svetu, četudi seveda ni vedno vse padlo na plodna tla. A to je bil moj, in obenem občinski, prvi mandat in težko bi bilo drugače, navkljub velikim pričakovanjem. Tudi možnosti so omejene, toliko bolj v lokalni politiki. Čeprav so bila pred zadnjimi volitvami moja pričakovanja velika, sem zdaj, po

„porazu“, pomirjen in zadovoljen z obstoječo sestavo občinskega sveta, saj se lahko posvečam prioritetam, ki sem jih do sedaj zapostavljal zaradi politike. Bil sem v odboru za kmetijstvo, v odboru za gospodarstvo, obrt in turizem, v komisiji za priznanja in prireditve. V vsakem odboru sem pustil svoj pečat. Ljudje so me poklicali in z veseljem sem jim pomagal, z veseljem sem storil, kar so želeli in kar je bilo v moji moči. Vedno in povsod sem bodisi ob formalnih priložnostih (npr. v okviru ljubljanske Univerze) ali pa prek zasebnih stikov promoviral Kostanjevico in prek takšnih pobud je kot slavnostni govornik na proslavi nastopil tudi evropski poslanec Zoran Thaler. Kakovost življenja ljudi v tem prostoru mi pomeni zelo veliko. Boril sem se na področju mladinske kulture, vseskozi iskal odgovore na vprašanja, kako naj v tem prostoru živimo mladi in kako naj uveljavljamo svoja zanimanja, ter se spraševal, kako je drugim, če se že sam kot občinski svetnik mnogokrat ujamem v pesimističnem razmišljanju, da ne morem izboljšati obstoječega položaja. Na videz smo zaskrbljeni zaradi bega možganov, a v praksi storimo bore malo, da bi ga ustavili. Kako naj ostanem, če gre vse mimo nas, se večkrat sprašujem? Pa vendar smo ljudje obdarjeni z neverjetnim darom in s svobodno voljo, voljo odločanja in odgovornosti. Brez te volje bi bili le stroji, nesposobni ljubiti in nesposobni napisati na papir vse te vehementne projekte ...! Modrost pridobiš z leti in izkušnjami, pamet pa s trdim delom in z razgledanostjo. Vsi smo norci, a vsak je drugačen. Politika je kurba! Čas bo prinesel vse in pokazal svoje ...

„Prišla je pomlad, za njo bo prišlo poletje in jesen. Stara skušnjava uči, kako čas, najboljši zdravnik, zaceli rane, o katerih si človek domišlja, da jih noben lek pod soncem ne ozdravi, kako v vidnih spremembah nadomesti izgube, ki se človeku prebridke in prehude dozdevajo, da bi se kdaj pozabile,“ je napisal Josip Jurčič. Čestitke vsem izvoljenim in veliko dobrega za Kostanjevico na Krki, da se bomo z veseljem vračali ali v njej celo ustvarili svoj življenjski prostor, na katerega bomo ponosni!

| GREGOR JORDAN

Poročilo svetnika Andreja Rajarja

Spoštovani!

Občinski svet v obdobju oktober 2010–februar 2011

Lokalne volitve, ki so bile v mesecu oktobru 2010, so mimo in čas je, da se občani seznanite z glavnimi dogajanjem v občini od oktobra 2010 do februarja 2011 ter z dejavnostmi v okviru delovanja občinskega svetnika. Kot novinec v občinskem svetu sem se sam moral najprej seznaniti s poslovnikom občinskega sveta in pa statutom občine Kostanjevica na Krki. Poglobil sem se tudi v delo občine in občinskega sveta v prejšnjem mandatu 2006–2010 in pregledal nekatere zapise o dejavnosti občinskega sveta. Oba dokumenta, tako poslovnik kot statut, naj bi bila temelj za delovanje svetnika, čeprav sedaj opažam, da se skozi delovanje občinskega sveta njuna vsebina včasih tudi izrablja in se o zadevah odloča politično, kar po mojem mnenju ne bi smela biti uveljavljena praksa in sem odločno proti. Včasih se sprašujem, ali so preostali novi člani v občinskem svetu sploh pregledali statut in poslovnik občinskega sveta. To se je pokazalo že pri sestavi komisij in odborov, izbira ni imela širine. Samo za primerjavo, občina Sevnica je vse zainteresirane občane v lokalnih časopisih pozvala, naj predlagajo ustrezne zunanje člane odborov in komisij, komisija za volitve in imenovanja pa jih je potem izmed prispelih predlogov dokončno predlagala v potrditev občinskemu svetu. Pri nas žal ni bilo tako.

Moje pobude na mestu občinskega svetnika

Takoj po volitvah sem občinski upravi posredoval podatke o podjetju in osebah, ki delajo na javnih razpisih in na razpisih za pridobitev evropskega denarja. Moj namen je bila seznanitev občinske uprave s tem, da se z njihovo pomočjo lahko poveča uspešnost pri črpanju sredstev. Omenjena ekipa je plačana glede na realiziran projekt. Občina nima s tem nobenih stroškov, dokler prijava na razpis ni ugodno rešena.

Poplave

Bil sem pobudnik za to, da se občinski svetniki odpovemo sejnini v korist vseh, ki so utrpeli kakršno koli škodo zaradi poplav. Vsi preostali svetniki so podprli moj predlog, tako da se je denar nakazal na podračun, na katerem so se zbirala sredstva za poplavljenca. Pridružil sem se tudi opozorilom preostalih članov občinskega sveta, da je treba donirana sredstva čim prej razdeliti oškodovancem. Ali je stvar potekala transparentno, pa vedo tisti, ki so ali bi morali biti deležni kakršne koli pomoči. V pristojnosti občinskega sveta je, da sprejemamo predloge, ki jih poda župan skupaj z občinsko upravo. Pred časom je bil sprejet tudi pravilnik, po katerem se bodo delila donirana denarna sredstva. Na župana sem 16. 2. 2011 naslovil pobudo, naj se na prvi naslednji seji občinskega sveta obravnava obveznost plačila nadomestila za uporabo sklada stavbnih zemljišč ter naj se to za leto 2011 ne odmeri oziroma se oprosti vsem, ki so utrpeli kakršno koli škodo zaradi poplav v septembru 2010. Upam, da bo moja pobuda upoštevana in uvrščena na dnevni red naslednje seje ter da jo bodo tudi preostali svetniki podprli.

Vračanje vlaganj v telefonijo

Župan je pred časom razrešil staro komisijo, skupaj z do tedanjim predsednikom, g. Jožetom Zagorcem s Prekope,

in ustanovil novo komisijo v sestavi: Aleš Kegljevič, Franc Štokar, Ivo Jelenič, Marjana Krhin, Andrej Rajar.

Na prvi sklic se je komisija s strani župana še čakamo. Iz lokalnih časopisov je bilo v preteklosti moč ugotoviti, da se je veliko govorilo o denarju iz naslova telefonije, ki ga je občina prejela v 4 različnih poravnava od leta 2008 do zadnje poravnave v letu 2010, in sicer 4. 1. 2010. Veliko se je govorilo tudi glede denarja v 90-ih letih, ki naj bi izginil neznankam. Kot član novoimenovane komisije, ki bo ugotavljala zadevo glede telefonskega denarja, vseskozi opozarjam odgovorne in se zavzemam za to, da se k zadevi pristopi pravično (zaradi dolgotrajnosti postopka je ozračje pri občanih že tako dovolj razgreto) tako do vseh vlagateljev kakor tudi do posameznih območij v občini. Nekajkrat sem bil pri županu in se pogovoril glede te teme in tudi preostalih zadev, da pa bi bilo to transparentno, sem tudi pisno naslovil nekaj pobud za razrešitev celotnega položaja, in sicer:

1. Občinska uprava in župan morata izdelati pisno analizo in preveriti vsa pretekla dejstva, in sicer razjasniti podrobnosti knjižice NLB in pa HKS Krško ter ugotoviti, kam je izginil denar, in tudi ukrepati. To vprašanje se je v prejšnjem mandatu večkrat izpostavilo, pa žal ni bilo končnega odgovora.
2. Na Občino sem naslovil seznam vlagateljev s področja Vodenic, ki v letih 1995–1997 niso prejeli delnega vračila denarja v tedanji KS. Tudi to mora biti obvezno predmet pogovora v komisiji.
3. Preveriti skladnost občinskega odloka, ki je bil objavljen v Ur. listu 22. 5. 2009, z Zakonom.
4. Da Občina takoj prične z aktivnostmi, da se v kratkem času pripravi pravičen izračun, skliče ustanovljena komisija in da se sklepanje poravnave s posamezniki končno začne.
5. Če bo kaj denarja iz tega naslova ostalo, pa bi ga bilo po mojem mnenju treba razdeliti po zakonu, ki v 6. členu določa, da mora del denarja, ki pripada lokalni skupnosti iz naslova namenskih sredstev samoprispevka, lokalna skupnost, to je občina, nameniti izključno za investicije v infrastrukturo na območjih, na katerih so bila sredstva samoprispevka zbrana.
6. Vsa zgoraj omenjena zbrana dejstva mora komisija dobiti kot obrazložitevno gradivo in bodo temelj za kakovostno odločanje na občinskem svetu.

Portal občine Kostanjevica na Krki

Na župana sem naslovil pobudo, naj se na portal občine Kostanjevica na Krki doda arhiv vabil in zapisnikov sej občinskega sveta ter vseh odborov in komisij. Arhiv naj se dopolni tudi z enako vsebino iz mandata 2006–2010. Nekatere občine imajo to transparentno in lepo urejeno, tako da si lahko vsakdo kadar koli pogleda tudi arhivsko gradivo občine.

Najbolj pomembno pa je vsekakor to, da bi se v prihodnje čim več občanov udeleževalo sej občinskega sveta. Z neposrednimi informacijami na sami seji, ki so podane s strani uprave župana in občinskega sveta, si lahko vsak prisotni občan ustvari svoje mnenje.

Moje pobude na mestu občinskega svetnika za volilno enoto

07 (Ivanjše, Kočarija, Podstrm, Male in Velike Vodenice, Ržišče, Zaboršt)

1. Seznanil sem župana in občinsko upravo s tem, da so se pred volitvami urejale vse makadamske ceste, da pa je bila izpuščena cesta od g. Janeza Gorenca do ge. Antonije Škedelj (lapor). Poudaril sem, da se v prihodnje kaj takega ne sme zgoditi.

2. Na prošnjo g. Marjana Hajsingerja sem spomnil župana in občinsko upravo (pred časom je bil sam na občini s prošnjo, da se bi zadeva glede njegove ceste uredila) tudi na nujnost ureditev vseh cest na našem območju, kajti vsi, ki želijo kar koli graditi, morajo pridobiti potrebna soglasja lastnikov ob cesti, kar pa je zamudno in otežujoče. Nujno je, da se Občina s tem intenzivno ukvarja.

3. Župan oziroma odgovorni v občinski upravi morajo pozvati izvajalca del ali lastnika, naj uredi bankine v ovinku ob cesti v Borštu v smeri Kočarije (pred časom dovoz in pozneje

odvoz smrekovine s tovornjaki), in ta strošek ne sme pasti na ramena občinskega proračuna oz. nas občanov.

4. Na župana sem naslovil pobudo, naj se dodatno označijo smeri za naselja na našem področju (pri gradu in preostalih odcepih) ter za smeri Šentjernej in Mirčev križ.

O načrtu večjih investicij, predvsem infrastrukturi (ceste), pa bo govor, ko bodo pripravljene osnutek proračuna za 2011 in predlogi po odločanju na posameznih odborih ter po pregledu programa asfaltiranja makadamskih javnih poti v občini v obdobju 2010–2013.

Če imate kakršne koli druge potrebe ali zadeve, ki jih je treba urediti in za katere menite, da jih bi lahko skupaj rešili, v zvezi z občino Kostanjevico na Krki in v pristojnosti občinskega svetnika, me lahko tudi kadar koli pokličete na telefon 041-710-419.

| ANDREJ RAJAR, OBČINSKI SVETNIK

SELITEV KOSTANJEVIŠKIH GOZDARJEV V NOVE PROSTORE

3. decembra 2010 smo v Kostanjevici na Krki, v stavbi, kjer domuje pošta, slovesno odprli nove prostore krajevne enote Zavoda za gozdove Slovenije. Trak je prerezal župan občine, g. Mojmir Pustoslemšek, kar nam je bilo v veliko čast, saj je bil tudi on pred upokojitvijo in županovanjem zaposlen kot vodja naše enote.

Ta krajevna enota, ki je ena od šestih enot območne enote Brežice, je najstarejša gozdarska uprava v Sloveniji, saj je bila ustanovljena že leta 1878, začetke kostanjeviškega gozdarstva pa je postavil Josef Ressel, ki je v teh krajih deloval v letih od 1817 do 1821.

V preteklosti smo imeli gozdarji prostore v nekdanji gozdni in pozneje v nekdanjem zdravstvenem domu, na poti proti gradu. Nazadnje smo imeli

prostore v nekdanji lekarni, ki pa smo si jih delili s turističnim društvom in so bili za naše delo premajhni.

Krajevna enota Kostanjevica pokriva okoli štirinajst tisoč hektarjev gozdov, ki so v lasti kar 8.000 lastnikov, največji lastnik pa je Škofija Novo mesto. Naše delo zajema večino področij, ki so kakorkoli povezana z gozdom in njegovim upravljanjem. Največ dela imamo gozdarji z odkazilom in smo tako dnevno v stiku z gozdom in z lastniki gozdov, ki so včasih dobre, včasih pa tudi slabe volje. Večina Kostanjevičanov in okoliških prebivalcev nas že kar dobro pozna. Sedaj ko smo v samem središču Kostanjevice, pa nas bodo lahko še bolj spoznali. Na krajevni enoti smo zaposleni: Nikola Otaševič kot vodja KE, Matjaž Cizel,

revirni gozdar v Škocjanu, Miloš Klavs, revirni gozdar za Krakovo, Jože Smolič, revirni gozdar v Ravni gori, Franci Krhin, ki pokriva področje Opatove gore, in Franc Žibert kot revirni gozdar v Krškem.

ODA GOZDARJU

Kostanjeviški gozdar je svojega revirja gospodar. Mu tuja ni nobena vrsta, naj za žival gre, grm ali drevo, vse to opazi le gozdarjevo oko.

Pa na otoku, Kostanjevici tej prelepi, tu mu stavba ni nobena tuja, še posebej tista ne, ki ima šank ter kupico in vrč ponuja.

Kot drugi, tudi on le na pol bi človek bil, če ženskih src bi on ne osvojil. Z besedo lepo nežno, ljubo kakor Krka, deklice zavaja, a le gozdu zvest v srcu on ostaja.

In na koncu naj se ve! Res rad ima vsako živo stvar, mu slabša stran je le denar. A to ne stre mu volje in duha, saj on je gozdar, kostanjeviški gozdar, in je preprosto CAR.

| FRANC ŽIBERT,
REVIRNI GOZDAR NA KE KOSTANJEVICA

| FOTO: FOTOTEKA ZAVODA ZA GOZDOVE SLOVENIJE

KOSTANJEVIŠKI GLASBENIKI TRADICIONALNO PRIREDILI BOŽIČNO-NOVOLETNI KONCERT

Pihalni orkester Kostanjevica na Krki je 26. decembra zopet nastopil pred domačim občinstvom. Koncert, ki je potekal v telovadnici Osnovne šole Jožeta Gorjupa, je bil zelo dobro obiskan. Na že 17. tradicionalnem božično-novoletnem koncertu zapored so kostanjeviški glasbeniki obiskovalcem postregli s paleto domačih in svetovno znanih glasbenih uspešnic. Glasbene viže kostanjeviških umetnikov pa so dopolnili tudi gostje, in sicer nadarjena „talentka“ Vesna Krapež in Mladinski pevski zbor OŠ Kostanjevica na Krki z zborovodkinjo Mojco Jevšnik.

K dobri glasbi domačega orkestra pa že od vsega začetka sodi tudi glas voditeljice Melite Skušek. Člani pihalnega orkestra pravijo, da bi si bilo brez njih duhovitih, a včasih tudi kritičnih

vmesnih besedil koncert kar težko predstavljati.

Le predanost glasbi in trdna volja glasbenih ustvarjalcev sta kostanjeviški orkester pripeljala do tega, da ga pri rosnih 17 letih pozna že skoraj vsa Slovenija.

Pihalni orkester, ki šteje okoli 40 članov, je 26. decembra lani prvič vodila ženska. Po predsednikih Andreju Jordanu in Borutu Bazniku je vaje v orkestru prevzela Lidia Černoša.

| ALJA ANGELI

BOŽIČNO NOVOLETNI KONCERT 2010

| FOTO: MATEJ JORDAN

OTVORITEV SALONA MAŠKA

Atelje Lepote & Masazh

V petek, 28. februarja 2011, je v Kostanjevici, na Oražnovi ulici 13, začel delovati Atelje lepote in masaž MAŠKA. Lastnica ateljeja je Maša Skušek, ki se je po končani zdravstveni šoli izobraževala na AKADEMIJI ZA INOVATIVNOST in na ZTI Ljubljana, kjer si je pridobila nacionalne poklicne kvalifikacije za MASERKO, PEDIKERKO in MANIKERKO, opravila je tudi posebno usposabljanje za REFLEKSNO masažo stopal.

Svoje teoretično znanje je nadgradila s praktičnim delom, saj je bila dve leti zaposlena v Termah Čatež v zdravstvenem in wellness programu.

V Ateljeju lepote MAŠKA bodo poskrbeli za vaše dobro počutje ali izboljšanje vašega zdravstvenega stanja z različnimi masažami (klasična, aromatska, de-stress, masaža z vročimi vulkanskimi kamni, refleksna masaža stopal ...), lahko si privoščite manikuro (nego rok in nohtov, lakiranje) ali pa si nohte podaljšate z umetno konico in gelom, za intenzivno nego rok in nog pa bomo poskrbeli s parafinskimi oblogami.

Posebej vas vabimo, da si privoščite

pedikuro, ki vključuje namakanje nog v kopeli, odstranjevanje trde kože in otiščancev ter striženje nohtov, zdravljenje vraščenih nohtov, bolečih kurjih oces in sprostitveno masažo stopal. Pedikuro priporočamo vsem, ki veliko stojite ali hodite ter tistim, ki vam temeljna nega nog pomeni težavo. Pri tem ne imejte pomislekov, saj je pedikura namenjena vsem, starim in mladim, ženskam in moškim. Posebej pozorni bodo tudi na diabetično stopalo. Skupek bolezenskih okvar na stopalu (okvara živcev, pomanjkanje krvi v tkivu ali okužba) lahko privedejo do razkroja tkiva, kar je lahko vzrok za amputacijo stopala. Zapleti z nogo se lahko pojavijo pri vsakem bolniku, ki ima sladkorno bolezen, pa čeprav se zdravi le z dieto in ima krvni sladkor dobro urejen.

Pedikura je najboljša preventiva pred težavami z nogami in s stopali. Ne samo da bo koža stopal mehka in gladka, lažji bo tudi vaš korak v vsakdanjem življenju.

V ateljeju vas pričakujejo vsak dan med 9. in 13. ter 15. in 18. uro, ob sobotah od 8. do 13. ure. Če se želite ogniti čakanju na storitev in zato da vam bodo

lahko zagotovili popolno diskretnost, vam priporočamo, da prej pokličete in svoj obisk naročite na tel. 041 397 885.

Ob dnevu žena in materinskem dnevu pripravljajo posebne popuste (tudi pri nakupu darilnih bonov), ves marec pa ugodnosti čakajo tudi upokojeence.

| FOTO: MATIC SKUŠEK

KULTURA V OBLIKI DODANE VREDNOSTI

| FOTO: MATEJ JORDAN

Osrednja občinska slovesnost ob slovenskem kulturnem prazniku je letos potekala v prostorih osnovne šole Jožeta Gorjupa. Rdeča nit dogodka so bile katastrofalne jesenske poplave, tudi zato, ker je škodo utrpel prostor, ki je razglašen za kulturni spomenik. Zato so ob tej priložnosti na ogled postavili razstavo dokumentarnih fotografij o lanskih poplavah, ki sta jih posnela Janja Baznik in Janez Zakšek, slavnostno pa jo je otvoril kostanjeviški župan Mojmir Pustoslemšek, ki se je vsem, ki so v tistih dneh kakorkoli sodelovali in pomagali, še enkrat iskreno zahvalil. S kulturnim programom so obiskovalce navdušili tukajšnji osnovnošolci pod mentorstvom Mojce Jevšnik in Metke Povše. Gostiteljica, ravnateljica OŠ Jožeta Gorjupa Kostanjevica na Krki Melita Skušek, se je v nagovoru najprej dotaknila našega odnosa do kulture: „Kljub vsesplošnemu napredku in hrepenjenju, da bi se v vsem in v vsakem trenutku postavili ob bok velikim evropskim narodom, na splošno naš odnos do umetnosti, umetnikov in kulture v širšem pomenu besede še vedno – in

morda v času vsesplošne krize še toliko bolj – ostaja na ravni vaških obrekovanj, podtikanj in kazanja s prstom na tiste, ki so se odločili, da svojemu telesu poleg mastnega zrezka privoščijo še kaj, nekaj v podobi duševne hrane ali če hočete – v obliki dodane vrednosti. Čeprav se včasih zdi, da s poudarjanjem potrebe po kulturi in umetnosti pretiravamo, pa ne moremo mimo dejstva, da je človek že v daljni preteklosti znal poskrbeti zase še zlasti takrat, ko mu naravne sile niso bile naklonjene, ko je bil na meji preživetja in ko ni našel izhoda iz stiske. Ogenj, ki ga je varoval noč in dan, ni ogreval zgolj njegove fizične pojavnosti, ampak je ustvarjal tudi žar, s katerim je izražal svojo notranjost in jo preslikaval na stene svojih preprostih prebivališč. Ob ognju se je sprostil s plesom, kriki veselja ali žalosti. Neskončno je spoštoval tisto, kar so ustvarili njegovi predniki, in vsak dan znova hvalil naravo za vse, kar mu je namenjala. Cenil je povezanost in navezanost na sočloveka, kajti le pristen in vzajemno spoštljiv odnos je lahko ohranil njegovo bit. Tudi to je kultura, to je pravzaprav tisto, na kar pozabljamo in česar pravzaprav sploh ne omenjamo, kadar

govorimo o njej. Polna usta imamo besed o denarju v kulturi, ki ga je seveda vedno premalo, o projektih, ki so bili zavrtnjeni, o krivicah pri podeljevanju nagrad.“ Vprašala se je, koliko občekulturnega je še ostalo v naših medsebojnih odnosih in se spomnila dogodkov, ko smo „med jesenskimi poplavami zmogli premagati vse tisto, kar nas drugače razdvaja, kar pomeni, da smo poleg bogate kulturne in naravne dediščine še vedno ohranili tudi preproste človeške odnose, s katerimi smo premagali kruto divjanje narave. A Krka je počasi odtekla, naj se ne zgodi, da bi z njo poniknilo tudi tisto, kar nas je polnilo, ko smo se pred petimi leti odločali o svoji občini, in smo z velikim čustvenim nabojem sporočali željo, da po svoje oblikujemo in ustvarjamo za prihodnje rodove. Zavezali smo se, da bomo gradili prav na temeljih, kot so nam jih začrtali naši predniki in sodobniki. Takrat smo v en glas pritrjevali, da mora Kostanjevica na Krki ostati mesto kulture, najsi bo profesionalne ali ljubiteljske. Zavedali smo se, da moramo drug drugemu kulturno ponuditi roko, da se bodo uspehi pomnožili in ne razpolovili. Moč in pomoč, ki nas je združila v

jesenski nesreči, bi morala prerasti v spoznanje, da smo drug drugemu potrebni, da vsi govorimo isti jezik in verjamemo v iste vrednote. V nemoči smo znali biti kulturni, ker smo se borili za obstoj, v žalosti smo si znali biti tolažniki, ker smo začutili, da je ogrožen sleherni med nami, v dneh po opustošenju smo znali biti solidarni, ker smo se zavedali svoje ranljivosti ... Kaj pa potem, ko se zdani, se umaknejo megle in posije sonce?“ se je vprašala in optimistično sklenila: „Prihaja pustni čas, čas posebne kostanjeviške kulture, in morda bi vsaj do takrat, ko se bomo upravičeno zakrili z masko, poskrbeli, da bi bili vsak dan preprosto človeški – potem se nam ni bati, da ne bi znali spoštovati naših velikih kulturnih imen, ni se nam bati, da se ne bi s srcem borili za svojo Galerijo Božidar Jakac, da se ne bi veselili vseh, ki jim največ pomeni naša Valvasorjeva knjižnica, in ni se nam bati, da ne bi znali ceniti šole, ki se trudi dati otrokom predvsem srce – in v njem pesem in ples in ljubezen do slovenske besede.“

Na koncu je prisotne nagovorila še častna gostja, generalna direktorica direktorata za kulturno dediščino na Ministrstvu za kulturo, gospa Damjana Pečnik. Njen govor si lahko

preberete v celoti:
Spoštovani dame in gospodje,

Kostanjevica na Krki je kulturni in zgodovinski spomenik, ki se že vse od leta 1252 omenja kot mesto. Mesto, ki je že v preteklosti prepoznalo vlogo kulture in ki živi z njo, nadaljuje to tradicijo, ki je izjemnega pomena za razvoj kraja in njegove identitete. Prav kultura je Kostanjevico na Krki umestila na svetovni zemljevid. Več kot šestdeset let likovne dejavnosti je v mestu pustilo globoke sledove, domačinom in mnogim obiskovalcem, ki so uživali v ponudbi likovnih, dramskih, glasbenih umetnikov, v mnogih gledaliških predstavah, koncertih in odličnih likovnih razstavah. Tako so številni slovenski in tuji ustvarjalci ponesli izkušnjo in sporočilo Kostanjevice na Krki na vse svetovne kontinente. Tako v mestu kot v nekdanjem samostanu, kjer danes domuje Galerija Božidar Jakac, se je srečala pozitivna energija velikih mož z neustavljivo energijo, različnih ustvarjalcev. Sledile so prve donacije umetniških del in odmevne prireditve, ki so navduševale in še vedno navdušujejo obiskovalce: Dolenjski kulturni festival, Grafični bienale jugoslovanskih otrok, mednarodni kiparski simpozij Forma viva, stalne postavitev slovenskih ekspresionistov,

razstavišče Janeza Boljke, grafični kabinet Bogdana Borčiča ... Kako pomembna je kulturna vzgoja, se zavedajo tudi v osnovni šoli Jožeta Gorjupa, kjer je na ogled ena najpomembnejših zbirk Galerije Božidar Jakac, Gorjupova zbirka, ki šoli omogoča preplet pedagoškega in galerijskega dela ter je edinstven primer v širšem okolju.

Dediščina ni le vir kulturnih in zgodovinskih vrednot v ožjem smislu, pač pa ustvarja veliko drugih pozitivnih učinkov in je tudi pomemben generator kulturnega turizma in gospodarskega razvoja. Koncept ohranjanja Kostanjevice na Krki, kot tudi drugih slovenskih mest, mora biti naravnan dolgoročno, saj bo le tako mesto živelo – najprej za prebivalce in potem tudi za turiste. Ohranjanje kulturne dediščine je živ proces, niso samo prenove, projekti, zbirke, je predvsem volja, volja ljudi, in je zavedanje naše preteklosti, ki vpliva na nas tukaj in sedaj. Zato je prav, da se vsi zavedamo odgovornosti ohranjanja dediščine prihodnjim rodovom. Prebivalci Kostanjevice na Krki to dokazujete že dolgo.

Želim vam lepo praznovanje kulturnega praznika.

| FOTO: MATEJ JORDAN

„NITI MAK, NITI MANDRAGORA, NITI VSI SIRUPI SVETA NE BODO TE OZDRAVILI V SLADEK SEN, KI SI GA IMEL VČERAJ.“ *Othello, III, 3*

Če ste v torek, 17. januarja 1956, hodili po Kostanjevici, ste imeli veliko priložnost, da se srečate s Shakespearom. Skupaj z Othelloom so ga na odrske deske pribili gledališčniki iz Celja. Lahko bi bili malenkostni in bi rekli, da letos praznujemo 55-letnico prve uprizoritve Shakespeara v Kostanjevici.

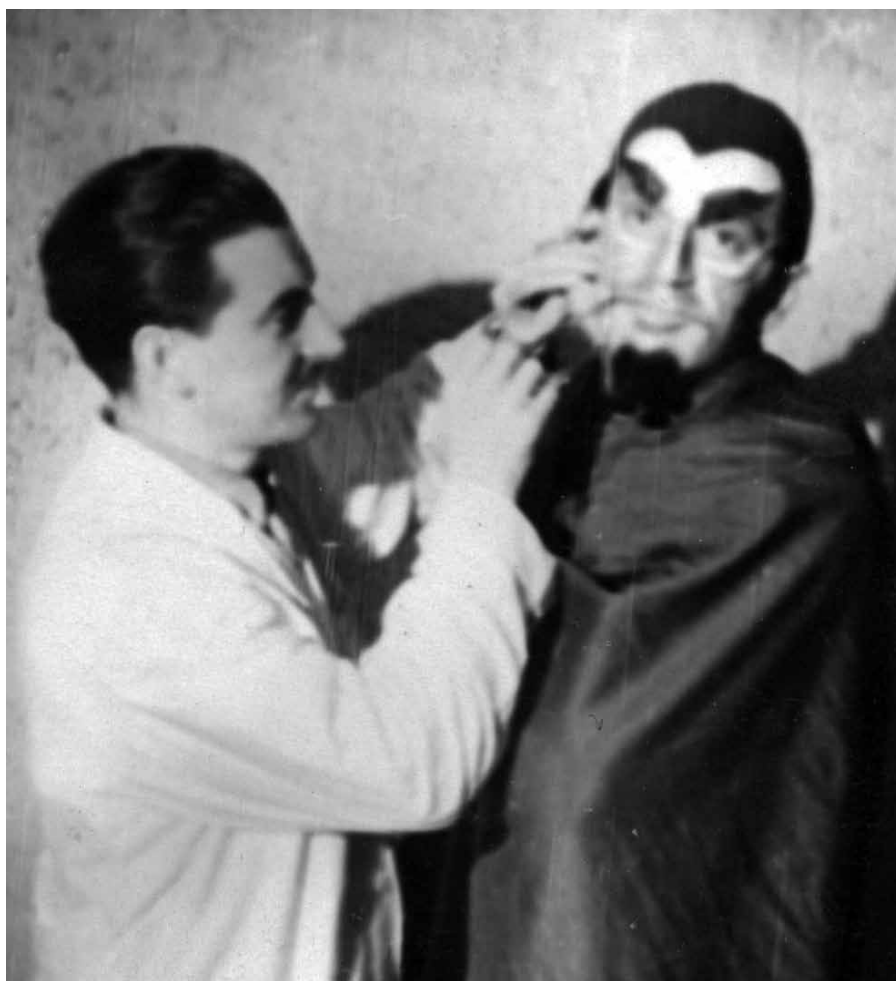
Celjsko gledališče svojo ustanovitev datira s 6. decembrom 1950 in je zraslo iz močne tradicije amaterskega udejstvovanja in z velikim pritokom poklicnih igralcev. Kot beremo v Dolenjskem listu (27. 1. 1956, stran 8; tudi vsi naslednji citati so iz Dolenjskega lista): „Ljudska oblast je gledališče materialno tako podprla, kot to zmore le ljudska oblast. Na tej materialni in duhovni osnovi so začeli graditi in na tej osnovi so ustvarili take umetnine, da je gledališče vzbudilo v široki javnosti vsesplošno pozornost.“ Umetniški del sestavlja 23 profesionalnih igralcev z akademsko izobrazbo, hišni režiser, stalna dramaturginja, lektor in upravnica, ki skrbi tudi za repertoar gledališča. Igralci Celjskega gledališča so prejemniki številnih nagrad, dva med njimi sta dobitnika Borštnikovega prstana – Janez Bermež (1998) in Anica Kumer (2003). Vsako sezono pripravijo pet premier za odrasle ter eno premiero za otroke in mladino. Letno jih obiše 45 tisoč obiskovalcev, ki si ogledajo okoli 170 predstav domačih in tujih gledališč na domačem odru ter 60 predstav na gostovanjih po vsej Sloveniji in v tujini. Lansko leto je SLG Celje praznovalo 60. obletnico obstoja. V sedaj že dopoljenih 60 letih se jim je uspelo razviti v eno vodilnih in najbolj prepoznavnih gledališč v Sloveniji. V svojih začetkih je Ljudsko gledališče Celje prednjačilo predvsem po uprizoritvah, ki so krst doživele ravno na njihovem odru, kar je seveda posledica želje po unikatnem izražanju in navdihu umetniškega vodstva. Iz Celja izhaja jo poskusi, kot so krožno gledališče, predavanja po uprizoritvah, razčlembene vaje ... „Vse to je dalo povod, da smo Celjane povabili, vse to je dalo povod, da smo jim dali v Kostanjevici petintrideset brezplačnih stanovanj,

petintrideset zajtrkov, kosil in večerij, ki so jih brezplačno pripravile navdušene kostanjeviške gospodinje, ki so kar tekmovalle med seboj, katera se bo bolj izkazala. Tu je bil tudi povod, da je gospod Štefan pustil svoje delo in zaslužek ter šel s člani gledališča po mestu in jim razkazoval kulturne spomenike /.../ Tri dni je bilo vse na nogah in delež vseh Kostanjevičanov je pri organizaciji tega gostovanja v taki ali drugačni obliki.“ Shakespearevega Othella, ki so ga igrali v Kostanjevici, je za celjski oder in sezono 1955/56 režiral Branko Gombač. Človek, ki je kot štipendist kulturnega ministrstva v Angliji (v

Londonu, Bristolu, Stratfordu ...) študiral uprizoritve Shakespeareovih del. V uprizoritvi je sodelovalo petintrideset igralcev. Predstave se je udeležilo osemsto gledalcev in mnogi nesrečneži, ki so ostali brez vstopnic, so morali domov z dolgimi nosovi in brez katarze. Organizirali so celo poseben avtobus, ki je vozil iz Šentjerneja v Kostanjevico.

„Ob koncu naj poudarimo še eno: kulturno-prosvetna razgibanost na podeželju je rezultat politične zavesti kulturno-prosvetnih delavcev, je rezultat te zavesti pri množici, ki ve, kaj dela in kaj hoče.“

| MATIC SKUŠEK

MED CELJSKIM GLEDALIŠČEM IN PROSVETNIM DRUŠTVOM LOJZE KOŠAK SO SE SPLETLE PRISTNE PROFESIONALNE VEZI. TAKO JE LADO ŠMREKAR V SVOJEM STANOVANJU V OKVIRU DRAMATURŠKEGA SEMINARJA ORGANIZIRAL TUDI MASKERSKI TEČAJ, KJER JE KOSTANJEVIČANE MASKERSKIH TEHNIK UČIL PRIZNANI MOJSTER VINKO TAJNŠEK IZ SLG CELJE. NA FOTOGRAFIJI: TANJŠEK NA TEČAJU MASKIRA EMILA KOŠAKA ZA VLOGO FAUSTA.

| FOTO: FOTOTEKA GBJ

INTERVJU DR. JANEZ BOGATAJ

Temeljno področje raziskovalnega in etnološkega dela dr. Janeza Bogataja, upokojenega rednega profesorja Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo na ljubljanski Filozofski fakulteti, je etnologija Slovenije. Opravi je številne raziskave s področja rokodelstva, prehrane, kulinarike in gastronomije, (kulturne) dediščine, turizma, šeg in navad, karakterologije in likovnega obzorja. Z njim smo se pogovarjali ob njegovem „prazničnem“ obisku v Kostanjevici in hedonistično decembrsko vzdušje še dodatno podkrepili s pogovorom o gastronomiji.

Leta 2006 ste sodelovali v projektu Strategija razvoja gastronomije Slovenije, ki je nastal pod okriljem Slovenske turistične organizacije. Kaj lahko poveste zdaj, ko je od zasnutka minilo že nekaj let – kako se strategija izvaja v praksi?

Projekt je bil zastavljen celovito. Z njim nismo predvideli le strukture posameznih jedi, ampak smo poskušali zajeti tudi vsa področja, ki se na to navezujejo, od izobraževanja pa vse do promocije. Prvih pet let je za nami in na splošno lahko rečem, da je projekt pustil zadovoljive sledi. Med najpomembnejšimi je vsekakor uvedba sistematike na področju gastronomije. Strategija določa štiriindvajset gastronomskih regij Slovenije, znotraj katerih smo določili sto osemdeset jedi, ki so značilne in nosilne. Kaj to pomeni? Če v posamezni regiji določimo nekaj nosilnih jedi, to ne pomeni, da je v regiji prisotnih samo teh nekaj jedi. Prisotnih je seveda cela paleta, predstavlja pa jo tista, ki jo določimo. To je bil velik, predvsem miselni premik pri razumevanju gastronomije in njeni promociji. Pomemben dosežek Strategije je tudi oblikovanje blagovne znamke, imenovane Gostilna Slovenija, ki se trenutno zaključuje. Logotip bo združeval gostilne, ki bodo pooblaščenice predstavnice nosilnih jedi, seveda pa bodo morale predhodno zadostiti določenim merilom. V prihodnosti nameravamo blagovno znamko Gostilna Slovenija „izvoziti“ tudi v tujino. To v praksi pomeni, da slovensko hrano lahko trži tudi Japonec sredi Tokia, seveda pa mora prej zadostiti pogojem, ki jih zastavi naša država. Ob pripravljanju Strategije smo o tem temeljito razmislili; ne le da smo določili jedilnike, menije in ustrezno vinsko „spremljavo“, temveč smo določili tudi, kolikšen mora biti odstotek živil slovenskega izvora, oblikovno zasnovano notranje opreme, možnosti za glasbeno kuliso in, seveda, sam znak, ki bo enoten. Oblikovati nameravamo tudi združenje

oz. konzorcij vseh, ki bodo ta znak pridobili. Pripravljeno pa je tudi izobraževanje za prve potencialne ponudnike, zastopnike tega koncepta. Nedvomno bo šlo za velik miselni preskok, saj se gostilne in gostilničarji na slovenskem žal vse preveč zanašajo na ponavljanje določenih avtomatizmov.

Prenos Strategije v prakso najbrž ne poteka na vseh področjih enako. So se do zdaj že pokazala morebitna odstopanja od zadanih ciljev?

Seveda, učinek strategije je na nekaterih področjih šibkejši kot na drugih. Četudi določa temeljne smernice, Strategija še ni uspela vplivati na določene korenite spremembe na področju izobraževanja, ki je nedvomno eno izmed najbolj problematičnih območij gastronomije sploh. Tudi na področju političnih predstavništev reči potekajo počasi – (pre) dolgo je trajalo, preden so posamezna ministrstva in diplomatska predstavništva v gastronomiji prepoznala ustrezno sredstvo promocije, ki lahko znatno oplemeniti protokolarna srečanja in simpozije. Stvari se torej počasi le spreminjajo, seveda pa se noben kakovostni premik ne more zgoditi čez noč.

Ko govorimo o promociji prehranske dediščine določenega območja oz. regije, ki je pravzaprav spreminjanje elementa dediščine v turistični izdelek – kaj je treba upoštevati in česa se je najbolje ogniti? V kakšne pasti se izvedenci, promotorji, najpogosteje ujamejo?

Ko zajemamo iz pestre ponudbe gastronomske dediščine, moramo biti pazljivi. Nujni temelj je raziskovalno delo; pri vsaki jedi, ki jo obravnavamo, moramo upoštevati časovno, družbeno in geografsko raven. Ne smemo si dovoliti, da bi zapadli v stereotipe, ki so najbolj razširjeni prav na področju gastronomije. Opažam celo, da jih je v Sloveniji več kot drugje. Mednje prištevam izmi-

DR. JANEZ BOGATAJ
| FOTO: MATEJ JORDAN

šljije „ustvarjalnih“ posameznikov, laži o dediščini ... Seveda se stereotipom lahko ognemo – s kritičnim pristopom in pravilnim lociranjem jedi znotraj omenjenih treh sklopov. Pomembno je tudi, da iz lokalnih in regionalnih gastronomij ne delamo „živega muzeja“. Jed naj bo izhodišče, ki nas spodbuja k iskanju novih rešitev in variacij. To je preizkušena metoda, na kateri slonita tako „francoska“ kot tudi „italijanska“ kuhinja. Raziskovanje dediščine je poglaviti pogoj za kakovostno ustvarjalnost, in z jedjo, ki vsebuje oboje, lahko suvereno nastopimo na globaliziranem trgu hitro spreminjajočih se trendov.

Ko sva že pri trendih: koliko zahteve trga vplivajo na to, da se lokalne gastronomije podredijo, večinoma tudi priokrojijo in v obliki trenda vstopijo na globalni trg?

Kulinaričnih trendov – pa naj gre za hitro hrano, „slow food“ ali molekularno kuhinjo – ne gre kar slepo posnemati. Ob vsakem izmed njih se je treba vprašati, na kakšen način je lahko uporaben in kako, če sploh, lahko oplemeniti lokalno oz. regionalno prehransko vsebino. Le tako bo ta ohranila prepoznavnost, se ognila globalni uniformiranosti. Na drugi strani pa lahko prav te jedi uspešno vključimo v tokove, ki jih dojemamo kot „globalne“ ali „moderne“. Vzemimo cop na lop, na primer – lahko bi ga prodajali kot izvrsten primer hitre hrane, podobno, kot to počnejo Belgijci z znamenitimi strasbourgškimi pogačami, ki jih lahko kupiš na vsakem vogalu. Cop na lop je pravzaprav neke vrste pica. A če ga želiš okusiti v Kostanjevici, ga moraš, na žalost, naročiti vnaprej.

Kuhinja, ki jo poznamo pod oznako „slovenska“, je v svojem dolgem razvoju

prevzemala večinoma germanske oz. podonavske, italijanske, tudi francoske vplive, balkanske pa šele v zadnjem času, v obdobju po drugi svetovni vojni. Svet pod Gorjanci je glede tega kot obmejna regija vsekakor drugačen – vpliv balkanske kuhinje je bil tu očiten že mnogo prej, predvsem imam v mislih Uskoke in njihovo dediščino. Kako takšne izmenjave pravzaprav potekajo?

Slovenski prostor je bil vedno dojemljiv za najrazličnejše kulturne vplive. A naši predniki teh vplivov niso kar avtomatistično posnemali, pač pa so jih vedno prilagodili razmeram, ki so tu prevladovali, in načinu življenja. Ko se ozremo v zgodovino, vidimo, da je to pravilo, in ne izjema. Zrezek, ki ga poznamo kot „dunajskega“, je tja prispel iz Turčije in skozi Milano. Od Dunaja smo si „izposodili“ tudi pustne krofe, pa se naši vendarle pomembno razlikujejo. Podobno je torej tudi v vplivi Uskokov, ki so na območje takratne Vojne krajine vnesli lastne vplive, med drugim specifične pogače, ki jih pozna tudi Bela krajina in ki so zaščitene. Bogastvu kulinarike se lahko približamo le skozi razumevanje in sprejemanje medkulturnosti, namesto da se omejujemo in zapiramo v svoj vrtiček.

Iz tega je razbrati, da ni boljšega prostora za mešanje različnih vplivov, izmenjav in družbenih povezav, kot je prav kuhinja. Kako si neka jed v tem kolažu različnih elementov, znotraj katerih nastaja, sploh lahko zagotovi status avtohtonosti? Kdo odloča o tem, ali neka jed lahko postane avtohtona, in na kakšen način?

V Strategiji smo to rešili tako, da smo uporabili t. i. geografsko metodo in na zemljevid Slovenije vnesli podatke o pojavnosti prisotnosti nekaterih jedi. Kjer je neka jed najbolj prisotna, smo določili njen domicil oz. avtohtonost. Kar pa, iz pravkar navedenih razlogov, seveda ne more pomeniti, da jed od tam „izvira“.

Po čem ima okus Kostanjevica na Krki z okolico? Kaj je, po vašem mnenju, značilno za njen gastronomski mikrokozmos?

O tem težko kaj povem, ker primarne raziskave tu še niso narejene. Eden izmed značilnih okusov je prav gotovo cop na lop, ki bo kmalu obravnavan tudi v Gastronomiji. In seveda cviček, ta se v teh krajih piše z veliko začetnico. Nič napačnega ni, če določeno območje zastopa ena sama jed – boljše ena in kakovostno predstavljena kot pa množica slabo domišljenih. Bi pa

ta intervju vsekakor izkoristil, da apeliram na Občino Kostanjevica na Krki in njene prebivalce, naj se lotijo raziskovanja gastronomije v tem prostoru. Za dober rezultat je sicer nujno, da vodenje projekta prevzame nekdo iz etnološke stroke, ki pozna strokovno metodologijo. V projekt bi bilo nujno vključiti osnovno šolo; glede tovrstnih primerov plodnih sodelovanj se lahko zgledujemo po Osnovni šoli Simona Gregorčiča v Kobaridu, kjer so otroci nekaj let raziskovali prehrano svoje občine. Kako to poteka v praksi? Otroci „gnjavijo“ svoje starše in stare starše glede starih receptov in načinov priprave jedi, iz česar nastane odlična knjiga, zbirka paleta lokalnih jedi. Projekt je mogoče nadaljevati na različne načine, na primer z mednarodno izmenjavo in s prevodom publikacije v angleščino ali kakšen drug tuj jezik, kot je to znano iz primera polhograjske osnovne šole. Dober vir informacij je tudi Univerza za tretje življenjsko obdobje. Če povzamem: zmagovita kombinacija je trikotnik med osnovno šolo, univerzo za tretje življenjsko obdobje in strokovnjakom. To je jamstvo za nujno potrebno kakovostno oblikovanje turističnih produktov, skozi katere bo mogoče okusiti pristnost in raznovrstnost Kostanjevice na Krki.

V zadnjem času je na regionalni ravni precej govora o zidaniškem turizmu oz. turizmu v zidanicah, ki skriva precej pasti.

Kaj menite o obstoječih zasnovah in možnosti razvoja tovrstnega turizma, na kaj bi bilo še posebej treba opozoriti snovalce tovrstnih zamisli?

Najprej nekaj terminologije: študente med predavanji večkrat opozorim na pomen besedne zveze „kmečki turizem“ – pomeni, da gre kmet na počitnice (smeh). Podobno velja za zidaniški turizem, ki ga sam mnogo raje imenujem turizem v zidanicah. Sama zamisel se mi zdi odlična, zato jo odločno podpiram. Mogoče bi jo bilo razviti v izjemen, inovativen turistični produkt. A žal moramo priznati, da je izmed vseh slovenskih pokrajin najbolj degradirana in „diznilendizirana“ prav pokrajina, posejana z zidanicami. Ljudsko graditeljstvo in množična ustvarjalnost sta se tu res polno izživela (smeh), pri čemer o ohranjanju kulturne krajine in zgledovanju po tradicionalni arhitekturi seveda ni ne duha ne sluha. V nedavno izdani brošuri niti ene zidanice, ki bi si zaslužila prav dobro oceno. Opazil sem, da so med navedenimi tudi zidanice s tridesetimi stoli in več, kar je slabo znamenje. Tudi zakonodaja je na tem področju neurejena. Pa vendar sem vesel, da je toliko potencialnih kandidatov, ki so se pripravljene vključiti v projekt. Treba bi bilo tudi poskrbeti za to, da se ti veliki arhitekturni in urbanistični „kiksi“ v vinorodni pokrajini popravijo.

| JANA DRAŠLER

| FOTO: MATEJ JORDAN

ŠOLA ni ŠALA

DNEVI DEJAVNOSTI

Tehniški dnevi

V sredo, 26. 1. 2011, smo imeli učenci 6. in 7. razreda tehniški dan. Obiskali smo Tehniški muzej Slovenije v Bistri pri Vrhniki, ki leži v osrednji Sloveniji. Ker je bila pot kar dolga, smo krenili iz šole že ob osmih. Po debeli uri vožnje smo le prispeli. Najprej smo malicali, nato pa se odpravili na kratek ogled kartuzijanskega samostana Bistra, potem pa smo si ogledali stara prevozna sredstva. Nekatera so nas prav navdušila, a kaj, ko jih nismo mogli tudi sami preizkusiti. Na koncu pa je sledilo še reševanje delovnih listov s pomočjo ogledov štirih sob, v katerih smo lahko izdelali veliko o tesarstvu, lesarstvu, rezbarjenju, suhorobarstvu, kolarstvu ... Ob pol enih smo se vrnili v Kostanjevico malo premraženi, a vseeno zadovoljni, saj smo izdelali veliko novega. (Tjaša Čukajne, 7. razred)

Učenci 8. razreda so imeli 16. februarja 2011 tehniški dan na temo tekstila. Spoznavali so tekstilne surovine in risali na blago različne motive. Preizkusili so se tudi v tkanju na namizne statve. Ob koncu so pripravili razstavo izdelkov in plakatov.

| FOTO: FOTOARHIV ŠOLE

Drugošolci so na tehniškem dnevu izdelovali punčke iz cunj. Poleg učiteljic jim je pomagala tudi Vesna Hrovat.

| FOTO: FOTOARHIV ŠOLE

Zanimiv naravoslovni dan so izvedli v 1. razredu, kjer so izdelovali izdelke iz reciklažnega materiala. Tako so zabojniki kar naenkrat oživeali.

| FOTO: FOTOARHIV ŠOLE

Sončni mrk

V torek, 4. 1. 2011, smo med 8:00 in 10:50 (vrhunec ob 9:21) lahko opazovali delni sončni mrk. Učenci so si ga lahko ogledali, saj imamo v šoli očala in projektor za opazovanje Sonca, v telovadnici pa je bil postavljen tudi planetarij. Posebnost tokratnega mrka je bila v tem, da je bila stopnja prekritosti Sončevega premera kar 76 %, naslednji s podobno magnitudo se bo pojavil šele leta 2026.

Kulturni dnevi

Učenci od 1. do 4. razreda so si v Lutkovnem gledališču v Ljubljani 12. 1. 2011 ogledali Zvezdico Zaspanko, eno najlepših slovenskih pravljic in animiranih predstav, v KC Janeza Trdine v Novem mestu pa so se starejši učenci 25. januarja zabavali ob predstavi Mladinskega gledališča Ljubljana, ki je uprizorilo predstavo Marka Ravenhilla Kok ti men zdej dol visiš. Predstavo je režiral odlični slovenski režiser Vito Taufer, glasba pa je delo Saše Losića.

| FOTO: FOTOARHIV ŠOLE

ZIMSKA ŠOLA V NARAVI utrinki učencev

9. 2. 2011–10. 2. 2011

Okoli poldneva smo skupaj s šestošolci OŠ Podbočje prispeli na Areh na Mariborskem Pohorju. Pred Ruško kočo na 1.246 metrih nadmorske višine nas je pričakal in pozdravil gospod Miro. Iz avtobusa in kombija smo zložili prtljago pred kočo. Nato smo se razdelili po sobah. V sobi pri puncah sta se nastanili tudi Hana in Jasmina iz Podbočja. Iz kovčkov smo zložili in uredili prtljago ter odšli na kosilo. Po kosilu nas je obiskal policist in nas opozoril na varno smuko. Odšli smo na smučišče, kjer smo se imeli zelo dobro. Razdelili smo se v skupine po znanju smučanja. V eni skupini so bili najboljši smučarji, v drugi so srednje dobri smučarji, v tretji pa začetniki. Po alpskem smučanju smo imeli večerjo in po njej še kratek počitek. Počitek je bil pomemben, saj smo odšli na nočni pohod do stolpa na Žigartovem vrhu. Po večerji nas je obiskal planinec Franček. Ob zanimivih diapozitivih nas je poučil o Pohorcih in značilnostih Pohorja. Zvečer smo utrujeni popadali v postelje in hitro zaspali ...

... Zjutraj smo se zbudili v sončno jutro že pred pol osmo, se preoblekli in zajtrkovali. Sledili so pospravljanje, urejanje in ocenjevanje sob ter priprava na alpsko smučanje. Vse do 12. ure smo se trudili in potili na smučišču. Komaj smo čakali na počitek pred kosilom, saj smo bili vsi zelo utrujeni od vaj na snegu. (Urša, Žana, Valentina, Lucija in Kristina)

Po kosilu nam je učiteljica povedala, da nadaljujemo s pisanjem dnevnika. Vsi smo se morali spomniti imena svoje skupine. Mi smo si izmislili svoje ime: Smučarji s Kustajuce. Popoldne smo spet vijugali po snežnih strminah ruške in areške proge ter tekli na smučeh. Spoznali smo 10 FIS-pravil varnega smučanja in se o njih temeljito pogovorili. Za večerjo smo imeli slastno pico. Po večerji smo lahko kupili razglednice ter jih pisali po obisku lovca. Predstavil nam je jelenjad, srnjad in preostale pogoste živali, ki živijo na Pohorju. Zanimivo predavanje je hitro minilo. Potem pa tako kot vedno: umivanje, umirjanje, nočna tišina in sladke sanje. (Miha)

11. 2. 2011

Zbudili smo se okoli 8. ure. Po zajtrku je prva skupina smučarjev odšla na alpsko smučanje, druga skupina pa je tekala na smučeh. V drugi skupini so bile same punce, zato so odšle na alpsko smučanje na najtežjo progo. Po tem smo imeli pol ure časa za počitek, nato pa kosilo. Po njem sta prva in druga skupina alpsko smučali, tretja skupina pa je spoznavala spretnosti teka na smučeh. Dobili smo slastno malico, potem pa pričakali predavanje splavarja o značilnostih Drave in splavarjenju. Prišel je gospod Miha, ki veliko ve o splavarjenju po Dravi. Po večerji smo se pripravljali na nastop in zabavni večer. Izžrebali smo štartne številke za tekmo v veleslalomu, potem pa še plesali s puncami. (Aljaž, Martin, Lovro, Anže, Matic, Žan)

13. 2. 2011

Zimsko šolo v naravi smo uspešno končali. Od Areha smo

se poslovili s smučarsko himno.
SMUČARSKA HIMNA (Melodija na Tam dol na ravnem polju)

Tam gor na strmeh Arehu smo se učili smučati,
smo smučke natakneli, v dolino dirjali.

Tri dni smo se učili zavijati, prestopati,
na vlečnici voziti in pridno štamfati.

Po smučanju pa lačni
v jedilnico smo zdirjali.

Iz kuhinje lepo diši – le kaj so skuhalo?
Utrujeni, zaspani smo v postelje popadali.

Dežurni na hodniku so nas umirjali.

Učitelji so z nami prav radi se ukvarjali
in skrbno se trudili, da srečni bi bili.

Dragi šestošolci, vsi smo pravi smučarji!

Poslušni, pridni, delavni, tut fajn navihani!

Na koncu ugotavljamo, da nam zares je lušno blo!

Veseli, zadovoljni domov se vračamo.

| FOTO: FOTOARHIV ŠOLE

PROSLAVE

Sprejem v šolsko skupnost

10. decembra 2010 so bili prvošolci sprejeti v šolsko skupnost učencev. Za vse naše učence in svoje starše so pripravili igrico Zajčkova hišica in slovesno obljubili, da se bodo pridno učili in ponosno predstavljali našo šolo.

| FOTO: FOTOARHIV ŠOLE

Koncert Pihalnega orkestra Kostanjevica na Krki

V nedeljo, 26. 12. 2010, je bila ob 18. uri v telovadnici osrednja občinska prireditev ob dnevu samostojnosti in enotnosti. Na božično-novoletnem koncertu Pihalnega orkestra Kostanjevica na Krki pod vodstvom Tonija Homana in z gostjo Vesno Krapež so nastopili tudi pevci Mladinskega pevskega zbora OŠ Jožeta Gorjupa Kostanjevica na Krki pod vodstvom Mojce Jevšnik. Slavnostni govornik je bil Igor Teršar, direktor Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti.

Pevci Mladinskega pevskega zbora smo se posladkali s kremnimi rezinami, ki so nam jih podarili člani Pihalnega orkestra Kostanjevica na Krki, ker smo zapeli na njihovem koncertu.

| FOTO: MATEJ JORDAN

Prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku

Učenci naše šole so pod vodstvom Metke Povše in Mojce Jevšnik 4. februarja pripravili zanimivo prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku. Predstavili so se z dramskimi odlomki, deklamacijami, glasbenimi in plesnimi vložki. Program so ponovili tudi za naše občane, kjer je kot slavnostna govornica nastopila Damjana Pečnik, direktorica direktorata za kulturno dediščino na Ministrstvu za kulturo RS, zbrane pa je pozdravil tudi župan Mojmir Pustoslemšek, ki je slavnostno odprl fotografsko razstavo Janje Baznik in Janija Zakška. Razstavo fotografij, ki so nastale ob jesenskih poplavih, si še vedno lahko ogledate v večnamenskem prostoru nove šole (zgoraj).

Koncert malih glasbenikov

Učenci razredne stopnje, ki igrajo na različna glasbila, so se predstavili na krajšem koncertu, ki so ga z opisi glasbil vodili in popestrili učenci 5. razreda pod vodstvom Mojce Jevšnik, učiteljice glasbene vzgoje. Učenci so z zanimanjem prisluhnili najmlajšim in najmanjšim glasbenikom naše šole, ki so zaigrali na: kljunasto flavto, flavto, saksofon, sintetizator, pozavno, diatonično harmoniko in klavir.

| FOTO: FOTOARHIV ŠOLE

PRVA OCENJEVALNA KONFERENCA

31. januarja smo sklenili prvo ocenjevalno obdobje. Učenci prvega triletja so bili ocenjeni opisno, preostali številčno. Učenci in razredi so bili v tem obdobju različno uspešni, tisti, ki pri posameznih predmetih niso osvojili minimalnih ciljev oziroma pričakovanih rezultatov, so bili ocenjeni negativno. Vsi skupaj pa se bomo sedaj trudili, da bomo primanjkljaje uspešno nadoknadili in šolsko leto zaključili pozitivno.

Razred	Št. vseh učencev: dečkov + deklic	Število pozitivno ocenjenih	V %	Št. neg. ocenjenih	V %	Število neocenjenih učencev	V %
1.	7 + 15 = 22	7 + 15 = 22	100	0	0	0	0
2.	13 + 10 = 23	13 + 10 = 23	100	0	0	0	0
3.	19 + 7 = 26	18 + 7 = 25	96,15	1 + 0 = 1	3,85	0	0
4.	10 + 10 = 20	10 + 10 = 20	100	0	0	0	0
5.	10 + 10 = 20	10 + 10 = 20	100	0	0	0	0
6.	13 + 7 = 20	10 + 6 = 16	75	3 + 1 = 4	20	0 + 1 = 1	5
7.	9 + 12 = 21	8 + 12 = 20	95,24	1 + 0 = 1	4,76	0	0
8.	14 + 11 = 25	12 + 9 = 21	84	2 + 2 = 4	16	0	0
9.	10 + 15 = 25	8 + 14 = 22	88	2 + 1 = 3	12	0	0
Skupaj	105 + 97 = 202	96 + 93 = 189	93,1	9 + 4 = 13	6,4	0 + 1 = 1	0

TEKMOVANJA

Šport

Naši odbojkarji so se 10. 2. 2011 udeležili četrtfinala državnega prvenstva v odbojki za starejše dečke v Mariboru. Osvojili so odlično tretje mesto.

| FOTO: FOTOARHIV ŠOLE

Tekmovanja iz znanja

Kemija: 24. 1. 2011 (šolsko tekmovanje). Bronasto priznanje sta osvojila Domen Njegač in Žan Štokar.

Cankarjevo priznanje: 26. 1. 2011 (regijsko tekmovanje v Boštanju). Udeležila sta se ga Tajda Božič, ki je osvojila srebrno priznanje, in Jurij Strgulec.

Angleščina:

20. 1. 2011 (regijsko tekmovanja v Brežicah). Tajda Božič in Lana Beševič sta osvojili srebrni priznanji in se bosta 28. 3. 2011 udeležili državnega tekmovanja.

Male sive celice

Televizijska oddaja Male sive celice je kviz, ki je v zadnjih petnajstih letih ena najbolj gledanih mladinskih oddaj nacionalne televizije. V letošnjem šolskem letu so se na to tekmovanje prijavi Tjaša Čukajne, Jan Strajnar in Blažka Krašovec, vsi učenci sedmega razreda naše šole. Že na predtekmovanju, na katerem je sodelovalo več kot tisoč tekmovalcev 400 osnovnih šol iz vse Slovenije, so s svojim znanjem prepričali člane komisije in se uvrstili v nadaljnji krog tekmovanja. V izločilnem boju, ki ga je prenašala Televizija Slovenija, so premagali učence Osnovne šole Vodice, v četrtfinalu, ki je bilo na sporedu v torek, 1. marca, pa so bili za 13 točk boljši od ekipe iz Osnovne šole Ivana Cankarja Ljutomer. Našim trem mladim junakom boste lahko zaploskali pred televizijskimi ekrani v sredo, 23. marca, ob 16.00, ko bo na sporedu prvega programa Televizije Slovenije posnetek zmagovitega četrtfinalnega dvoboja. Na mlade tekmovalce in mentorico Martino Križnik, ki zatrjujejo, da še niso rekli zadnje besede, smo vsi, ki preživimo delovni teden v Osnovni šoli Jožeta Gorjupa, zelo ponosni in jim želimo tudi v bodoče veliko uspehov.

ZA DESNIM PULTOM OD LEVE PROTI DESNI BLAŽKA KRAŠOVEC, JAN STRAJNAR IN TJAŠA ČUKAJNE, UVRŠČENI MED ŠTIRI NAJBOLJŠE EKIPJE V SLOVENIJI | FOTO: NINA CUJNIK

Proteusovo priznanje:

3. 12. 2010 (državno tekmovanje v Šmarjeti na temo Drevesne in grmovne vrste). Na tekmovanje sta se uvrstila Lana Beševič in Žan Štokar, ki je le za pol točke zgrešil zlato priznanje in osvojil srebro.

Astronomija:

18. 12. 2010 (državno tekmovanje v Ljubljani). Žan Štokar je zelo uspešno predstavljal našo šolo in osvojil srebrno priznanje.

Nemška bralna značka:

11. 2. 2011. Odlično sta se odrezali Lina Jerele in Tjaša Čukajne, ki sta osvojili zlati priznanji, srebrni pa so bili: Erik Grubar, Jan Strajnar, Rok Miklavčič, Tanja Dular, Kristjan Penca in Eva Molek.

PREDAVANJE ZA STARŠE

19. januarja 2011 je staršem o vzgoji predavala doc. dr. Zdenka Zalokar Divjak. Trenutno najbolj znana predavateljica o vprašanih vzgoje pri nas pa je od 580 staršev, kolikor jih sicer sodeluje z našo šolo in vrtcem, zanimala nekaj manj kot 40 staršev. Veliko premalo za problematiko, ki danes sodi med najbolj pereče.

VRTEC

Zmajček Jurij z Zelenim nahrbtnikom v vrtcu

Zeleni nahrbtnik je slovenski projekt, ki otroke na njem primeren način opozarja na vse resnejše okoljske probleme. Vzpodbuja jih k razmišljanju in iskanju rešitev, kako pomagati naravi, da bo preživela in dajala prijetno in zdravo zatočišče vsem živim bitjem. Že nekaj let sodelujemo v ekološkem projektu Zeleni nahrbtnik in vedno znova nas vsebine obogatijo, predvsem pa se poglobimo v svoja ekološka ravnanja, jih ozavestimo in poskušamo dobre navade podkrepiti, slabe pa opustiti. Letos nas je zmajček Jurij obiskal v mesecu decembru. Prejeli smo ga od senovških vrtičkarjev, po mesecu druženja pa smo razveselili tudi podboške otroke. Zmajček Jurij se je vključil v delo v vseh šestih skupinah. Naloge, ki nam jih je zastavil, so bile s področja spoznavanja čebel in njihovega pomena v naravi in zdravi prehrani.

| FOTO: FOTOARHIV ŠOLE

Jurčki so pripravili glasbeno predstavo

V sklopu projekta Gozdne skrivnosti so otroci iz skupine Jurčki z vzgojiteljema Majo Škulj in Maticem Skuškom pripravili dramatisacijo pravljice Pod medvedovim dežnikom. Z veseljem so jo predstavili vsem otrokom v vrtcu in tudi staršem.

Obvestilo o vpisu v vrtec za šolsko leto 2011/12

Starše obveščamo, da bo v mesecu aprilu 2011 potekal vpis v vrtec za šolsko leto 2011/12. Vpisovali bomo do vključno 22. 4. 2011. Vrtec bo izvajal dnevne programe v trajanju od 6 do 9 ur. Dnevni programi so namenjeni otrokom od prvega leta starosti do vstopa v šolo. Poslovni čas vrtca je od 5.30 do 16. ure. Vlogo za vpis otroka lahko starši oz. zakoniti zastopniki dvignejo v svetovalni službi v šoli, v vrtcu ali poiščejo na spletnih straneh OŠ Jožeta Gorjupa Kostanjevica na Krki ali Občine Kostanjevica na Krki.

PA ŠE RAZMIŠLJANJE NAŠEGA UČENCA O POPLAVAH ...

Zamišljeno gledam v dneve pretekle ...

Spominjam se dni, ki so bili polni obupa, brez vsakršne pozitivne misli, ko nam je narava pokazala zobe. Ob tem me še vedno spreletavajo zaskrbljenost, obup in podoživljanje naraščajoče reke Krke.

Nedelja, devetnajsti september 2010. Ta dan naj bi v Kostanjevici praznovali kvatrnico. Tokrat je bilo drugače. Nedelja je bila temna, deževna, na nebu ni bilo sonca, bili so le oblaki, črni in sivi. Dan je bil otožen, kot bi dajal slutiti, da se bo danes zgodilo nekaj nenavadnega.

Zaradi dežja na Slinovcah ni bilo stojnic s prodajalci in ne kupcev, ki bi z njimi barantali. Z griča pred cerkvijo ni bilo vrveža otrok, glasbe, petja razposajenih ljudi ob stojnici s pijačo in ne hrupa starega vrtiljaka.

Reka Krka je v zgodnjih jutranjih urah že prestopila bregove, kar je za ta letni čas običajno. Nihče izmed nas se ni posebej oziral na naraščajočo reko in nihče ni verjel vremenski prognozi. Do takrat ...

Ko sem se okoli trinajste ure vrnil domov, je voda že segala do garaže. Avtomobila sta bila že na varnem, višje. Ob treh popoldne je voda že segala do hiše in nam poplavila drvarnico. Nebo se je razjasnilo, posijalo je sonce. Vendar tega nismo več opazili, ponekod je voda že pogoltno vdrla v hiše. Nekako smo verjeli, da v našo ne bo prišla, saj smo na višjem delu otoka in pri nas ni bila še nikoli.

Gasilci so nam pripeljali nasipne vreče. Vedeli smo, da gre sedaj zares. Čoln, ki smo ga prejšnji večer potegnili in privezali bližje k hiši, je dajal videz pozabljenega in osamljenega nekje na sredini deroče struge. Nismo več mogli do njega.

Pred nočjo, ko je voda že segala do vhodnih vrat, je neslišno, vendar vztrajno v hišo začela vdirati podtalnica. Trudili smo se z brisanjem, pozneje smo vodo črpali z vodno črpalko, vendar zaradi hitrosti naraščanja nismo

več vedeli, ali črpamo vodo iz hiše ali vanjo. Žalostno, obupno. Zaradi naše varnosti so nam odklopili električni tok.

Po skoraj dveh urah bitke z vodo nas je ta premagala in morali smo se vdati. Poizkušali smo rešiti vsaj nekaj notranje opreme. Nemo smo lahko opazovali, kako se gladina hitro viša in nam uničuje vse tisto, kar nam je drago, ljubo.

Bil je večer, v hiši voda, strah pred nočjo nepopisen, spanja ni bilo. Naše postelje, ki smo jih podložili z opekami, so stale v vodi. Vsakih nekaj minut sem s prstom meril gladino vode, nad katero sem ležal. Gladina pa se je vztrajno višala vse do pete ure zjutraj, ko se je nivo umiril. Voda je bila ledeno mrzla.

Zjutraj so nam razdelili vodo, mleko in kruh. Želel sem si, da mi tega ne bi bilo treba doživeti. Počutiš se tako nebogljenega in majhnega. Mama ni odšla na delo, pouk je odpadel. Kako bi bil sicer tega vesel, vendar razlog, da sva bila z mamo doma, je bil krut. Voda v hiši je bila ledeno mrzla. Mama je neprestano kuhala čaj, saj smo se na ta način lahko dobro ogreli. Edini suhi prostor je bila miza, na kateri sva sedela, srebala čaj in nemo opazovala vodo.

Poleg vsega je bilo zelo hudo tudi za mojo babico, bila je žalostna in potrta, ko je opazovala, da je to, za kar se je toliko let trudila, odplavalo v nekaj urah.

V torek zjutraj smo se zbudili brez vode v stanovanju. Začeli smo s pospravljanjem. Nekaj naših prijateljev je bilo že navsezgodaj pri nas. Oskrbeli so nas z vodnim sesalcem, izsuševalno napravo in agregatom. Agregat, ki nam je po dveh dneh pripeljal elektriko v hišo, nam je omogočal vklop sesalnika za odstranjevanje še preostale vode. Dela je bilo več kot dovolj za vse.

Vsi hišni elementi, z vratnimi krili vred, so bili uničeni, z izjemo postelj in bele tehnike.

Vlage, ki je še danes prisotna, nismo uspeli zaustaviti. Vsakič, ko začne deževati in se meni tako ljuba Krka začne dvigovati, se v dom naseli strah, da se ujma ponovi.

Taka naravna nesreča je le še dokaz več, da bi morali biti že včeraj, in ne šele danes, do narave prijaznejši. Narava nam vedno znova pokaže, da je ne moremo imeti na vaje-tih in je oblikovati po meri sodobnega človeka. Ali so res vsi ti posegi v naravo tehtni in strokovni? Ali so bile to res stoletne vode?

Pri vsem tem sem se naučil, da je pomoč tako fizično kot moralno veliko lažje in lepo dajati, kot jo sprejeti. V teh dneh smo vsi spoznali prave prijatelje in prave ljudi, ki so nam nesebično pomagali. Mogoče tega od nekaterih ne bi pričakoval, morda bi jo pričakoval od drugih, ki se na nas niso spomnili.

Nikomur ne želim, da bi doživel enako ali podobno izkušnjo. Zagotovo te nekaj takega zaznamuje in te na neki način tudi prisili, da spremeniš odnos do tega, kar imaš, in ceniš to, kar si.

| JAKOB PILETIČ, 9. RAZRED

OTVORITEV AMBASADE V ŠENTJERNEJU | FOTO: **MATEJ JORDAN**

DEGUSTACIJA CVIČKA | FOTO: **MATEJ JORDAN**

DEGUSTACIJA CVIČKA | FOTO: **MATEJ JORDAN**

ZMAGOVALEC NA DEGUSTACIJI CVIČKA | FOTO: **MATEJ JORDAN**

PREDSEDNIK PRIŽIGA OGENJ ... | FOTO: **MATEJ JORDAN**

... IN POVORKA SE LAHKO ZAČNE | FOTO: **MATEJ JORDAN**

MAŽORETKE | FOTO: **MATEJ JORDAN**

NA TAMALEM PLAC | FOTO: **MATEJ JORDAN**

OBČNI ZBOR PRFORCENHAUSA | FOTO: **JANJA BAZNIK**

NOVI PREDSEDNIK TONI HODNIK | FOTO: **JANJA BAZNIK**

MEDO I. | FOTO: **JANJA BAZNIK**

MEDO II. | FOTO: **JANJA BAZNIK**

GALERIJA BOŽIDAR JAKAC NA 54. BENEŠKEM BIENALU

Vsakokratni razstavní projekti, ki jih umetniki pripravljajo za razstavní prostor nekdanje samostanske cerkve Galerije Božidar Jakac, so v strokovni in laični javnosti deležni velike pozornosti. Uspešne postavitve jo doživljajo tudi post festum skozi različna priznanja – med najbolj zaželenimi so gotovo nagrade Prešernovega sklada. Lanskoletna postavitve akademskega kiparja Mirka Bratuše, Hipokriti, ki je gostovala v našem razstavišču jeseni, pa doživlja nadgradnjo v obliki postavitve na letošnji, že 54. mednarodni umetnostni razstavi – Beneškem bienalu. Poudariti je treba, da gre za najstarejšo tovrstno prireditev in da velja beneški bienale za enega najprestižnejših v svetu. Od ustanovitve leta 1895 edinstveno okolje Benetk vsako drugo leto (vedno ob lihah letnicah) navdihuje in privablja umetnike celega sveta. Med obema vojnoma je na njem kar dvakrat sodeloval tudi Tone Kralj.

Umetniki se predstavljajo v okviru nacionalnih paviljonov – največji so v Arsenalu in Giardinih, veliko držav pa si v tem središčnem prizorišču svojih razstavišč, tudi zaradi zelo visokih cen, ne more privoščiti in imajo zato najete prostore po celotnem mestu. Tudi naša država se v zadnjih letih predstavlja v naši sicer stalni galeriji A+A, kjer v času, ko ni Bienala, program koordinirajo in organizirajo kolegi iz Obalnih galerij Piran. V dnevih, ko sem pripravljala prispevek, ki ga prebirate, se v omenjenem razstavišču v samem središču Benetk predstavlja še en umetnik, ki je tesno povezan z našo galerijo; Oto Rimele v A+A predstavlja svoj projekt Slike. Tega smo pred nekaj meseci še občudovali v prostorih lapidarija Galerije Božidar Jakac.

Med 4. junijem, ko bo letošnji 54. bienale odprl vrata obiskovalcem, pa kar do 27. novembra, ko se bodo ta zaprla, bodo Benetke v polnem živele s sodobno likovno umetnostjo. In seveda z obiskovalci, ki množično prihajajo v razstavišča – leta 2009 si je prireditev (bila je odprta med 7. in 22. 11.) ogledalo kar 18 % več

| FOTO: FOTOTEKA GALERIJE BOŽIDAR JAKAC

obiskovalcev kot v letu 2007. Našteli so jih rekordnih 375.705.

Galerija Božidar Jakac je bila kot organizatorica letošnje slovenske predstavitve izbrana na ciljnem razpisu, ki ga je objavilo Ministrstvo za kulturo RS. Kustosinja postavitve je dr. Nadja Zgonik, profesorica na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani.

Kipar Mirko Bratuša se bo predstavil s projektom Grelci za vroče občutke. To bo kiparska instalacija, sestavljena iz desetih prostostojećih teles, ki bodo povezana z napeljavami. Dr. Nadja Zgonik je v izjavi za medije zapisala: „Notranje, nevidno napajanje bo kipe iz žgane gline ogrevalo, vlažilo in ohlajevalo. S hlajenjem prvih bo dovajana toplota za ogrevanje drugih. Vzpostavljena bo mreža povezav kot sistem umetniških teles, ki kažejo na medsebojno odvisnost. Metaforika takega skonstruiranega umetnostnega sistema je univerzalno uporabna za sodobno družbo, v kateri se vse dogaja v medsebojnih relacijah: bogatenje na enem koncu sveta pomeni revščino na drugem, izkoriščanje narave povzroča naravne katastrofe, družbeni nemiri spreminjajo politične sisteme,“ in nadaljeva-

la: „S projektom se bomo spraševali o naravi umetnosti, ki se s fizično naravo kipa vrača v realen gledalčev prostor, da bi se le-ta v njem zasedla v na novo iznajdeni, sveže ugledani fizični resničnosti sveta. [...] S kompleksnim učinkovanjem in medigro fizičnih objektov, svetlobe, toplote, videoučinkov, poigravanja s prostorsko iluzijo bo projekt komunikativen in bo pritegnil gledalca ter ga čim dlje želel zadržati v galeriji.“

Predstavljeni projekt pomeni za Galerijo Božidar Jakac velik izziv, lahko pa ga razumemo tudi kot priznanje dosedanjí programske usmeritvi, predvsem v smislu politike pripravljavanja in organiziranja občasnih razstav v vseh treh razstaviščih naše ustanove: v Lamutovem likovnem salonu, še zlasti pa prostorih lapidarija in nekdanji samostanski cerkvi, ki izstopata zaradi specifičnih razstavnih programov, ki so pripravljani posebej za omenjene prostore.

Naj zapis sklenem s povabilom. Tokrat ne le v prostore Galerije Božidar Jakac, kamor ste vedno vabljeni, ampak v času Bienala tudi v Benetke.

| HELENA ROŽMAN, MUZEJSKA SVETOVALKVA, PEDAGOGINJA

POROČILO IZ KNJIŽNICE

Krepko že beremo leto 2011. Minulo, deseto leto delovanja kostanjeviške knjižnice, bo brez dvoma ostalo v lepem spominu, tudi zaradi Kostanjeviškega srebrnika, ki smo ga prejeli ob obletnici. Obračun za minulo leto dokazuje, da je knjižnica dobro sprejeta sooblikovalka kulturne podobe v našem kraju.

V letu 2010 smo imeli 596 aktivnih uporabnikov, na novo se je v knjižnico vpisalo 41 članov.

V knjižnici, ki je bila odprta vsak torek in četrtek in na novo tudi ob sredah dopoldne, smo zabeležili 6.557 obiskov zaradi izposoje gradiva na dom. Izposojenih je bilo 19.781 enot gradiva. V letu 2010 se je naša zbirka obogatila za blizu 900 enot, skupaj imamo približno 13.500 enot gradiva. V časopisni čitalnici, kjer je uporabnikom na voljo skoraj 40 različnih časopisov in revij, si jih je ogledovalo 500 uporabnikov. Našteli smo 1.584 pregledanih izvodov. 193 uporabnikom smo pomagali pri pridobivanju informacij iz študijskega gradiva, brskali smo po 302 enotah gradiva. Dali smo tudi 138 informacij, za katere ni bilo treba odpirati knjig. Tudi naših 5 računalnikov, ki so na voljo uporabnikom, je bilo dobro zasedenih. Zabeležili smo 1.806 obiskov.

Pravljične urice pri Kostanjevem škrtu so za veliko kostanjeviških malčkov obvezen torkov ritual. V letu 2010 je bilo na 24 pravljicah 205 otrok. K nam so prihajali tudi otroci iz vrtca, ki so spoznavali knjižnico in radosti branja. Na šestih obiskih se je tako zvrstilo 117 otrok. Konec marca je otroke obiskala tudi gospodična Bazilika, predstava je polepšala dan 40 otrokom in njihovim staršem.

Literarni večeri, ki jih pripravljamo v knjižnici, so brez dvoma stalnica v dogajanju našega kraja. Ker je naš prostor premajhen za vse, ki se odzovejo povabilu, se s tovrstnimi dogodki selimo v gostilno Kmečki hram ali nam prijazno odprejo vrata v šoli. Konec februarja nas je s sporočili otrok sveta znani fotograf Arne Hodalič popeljal v oddaljene koticke našega planeta. Jeseni je o labirintih besed spregovoril pisatelj in urednik Andrej Blatnik, decembra smo obnavljali znanje bonto-

na z Bojano Košnik. Prireditev se je udeležilo 132 obiskovalcev.

Leto 2010 je bilo tudi močno v znamenju vseživljenjskega učenja v knjižnici, ki ga izvajamo v okviru projekta Center vseživljenjskega učenja Posavje, kot partnerji Ljudske univerze Krško. Pletli smo košare, ustvarjali z glino, te lovadili, učimo se angleščine, še naprej so dejavni ponedeljkovi pohodniki ... Pripravili smo tudi zanimiva predavanja in delavnice. 57 dogodkov se je zvrstilo in več kot 700 obiskovalcev. V knjižnici počnemo še marsikaj. Naj omenim le še priprave občasnih razstav gradiva, pri katerih z veseljem pogosto sodelujejo tudi naši mladi uporabniki. Teh razstav je bilo lani 21. Vestno tudi zbiramo in hranimo članke iz časopisov, v katerih se omenja Kostanjevica, in drugo drobno gradivo, ki bo morda nekoč v prihodnosti zanimivo in koristno kot spomin na naš čas. Lani smo jih našli 229.

Tudi v letu 2011 nadaljujemo z veliko dobre volje in še novih zamisli za naprej. Zato vas vabimo, da nas obiščete. In tudi, da nam pomagate s svojimi predlogi ustvarjati živahno in prijazno knjižnico.

Dobrodošli v knjižnici!
| ALENKA ŽUGIČ JAKOVINA

POVABILO V KNJIŽNICO V POMLADANSKIH DNEH

V okviru delovanja Točke vseživljenjskega učenja vabimo:

GOZDOVI ZA LJUDI

(dogodek ob mednarodnem letu gozdov)

Mag. Hrvoje Teo Oršanič
Petek, 25. 3., ob 19.00, v gostilni Kmečki hram

Leto 2011 so Združeni narodi razglasili za mednarodno leto gozdov, kar ponuja izjemno priložnost za dvig zavesti o neločljivi povezanosti človeka in gozdov našega planeta, seveda, najprej

premislek in pogled v gozdove blizu nas in brez dvoma Hrvoje Teo Oršanič pozna „srce in dušo gozda“.

DOBER KOT KRUH

Predavanje in razstava izdelkov iz lecta in kvašenega testa unikatne oblikovalke Marine Lenček
Sreda, 6. 4., ob 19.00, v gostilni Kmečki hram

Človeku je že od nekdaj kruh predstavljal merilo bogastva duše in življenja, globino vrednot in širino srca. Spoštovati kruh je pomenilo spoštovati življenje kot tako, vsaka drobtinica je pomenila delček življenja. Marina Lenček, unikatna oblikovalka lecta in kvašenega testa, avtorica knjige Kruh ljubezni, bo pred velikonočnimi prazniki podelila z nami svoje bogato in globoko znanje o kruhu.

HOMEOPATIJA

(podobno zdravimo s podobnim)
Tadeja Pavlin

Četrtek, 19. 5., ob 19.00
Homeopatija je našla pot in se postavila ob bok uradni medicini skoraj povsod po svetu. Lahko jo uporabljamo kot samostojno zdravljenje ali kot dodatno zdravljenje ob uradni medicini.

STO OBRAZOV NOTRANJE MOČI

Alenka Rebula
Petek, 3. 6., ob 18.00
V času, ko iz izložb knjigarn vpijejo bombastični naslovi kričečih priročnikov za duhovno rast in samorazvoj, ki obljublajo, da boste z njihovo pomočjo v desetih dneh dosegli razsvetljenje, našli popolnega partnerja, obogateli in mimogrede še shujšali, je glas zamejske pesnice, pisateljice in psihologinje Alenke Rebula kot voda v puščavi. Alenka ne ponuja instantnih odgovorov, ampak skuša ljudem pomagati najti prava vprašanja.

Še naprej potekajo tudi tečaji in delavnice:

ZDRAVO ŽIVLJENJE

cikel predavanj dipl. m. s. Vlaste Curhalek

4. predavanje: **KRVNI SLADKOR**, 30. 3. ob 18.00

5. predavanje: **ZDRAVO GIBANJE**, 20. 4. ob 18.00

Predavanja pripravljamo v sodelovanju z Društvom kmečkih žena „Pod Gorjanci“ v prostorih Radiokluba na Prekopi.

GOVORIMO ANGLEŠKO – tečaj osnov angleškega jezika vodi Julijana Kosinac. „Angleži“ se srečujejo vsako sredo ob pol desetih v knjižnici.

Delavnico **ROČNA DELA**, kjer ob prijetnem druženju nastajajo čudoviti

kvačkani izdelki, vodi Marija Molan. Do konca marca poteka ob 10.00 v knjižnici.

V maju bomo pripravili tečaj **OSNOV FOTOGRAFIJE**, spoznavanje osnov digitalne fotografije, ki ga bo vodil Matej Jordan. Več o tem tečaju bomo sporočili še naknadno.

Seveda pa vsak zadnji ponedeljek v mesecu vabijo v veselo pohodniško družbo **PONEDELJKOVI POHODNIKI**, ki jih vodi Franc Bakšič. Zbirališče je ob 9. uri pred kostanjeviško knjižnico.

Kostanjev Škrat vabi otroke!

TAKE LJUDSKE

predstava Lutkovnega gledališča Nebo

Predstava je preplet slovenskih ljudskih pripovedk. Govori o spominih, o človekovi topumnosti, o živalih, ki se obnašajo kot ljudje in o brezmejni domišljiji, ki osmišljuje in pojasnjuje človekova dejanja. V predstavi se »nekoč« srečuje z »danes«, saj se človeške lastnosti prenašajo iz roda v rod.

Torek, 12. 4., ob 17.00, v knjižnici

| ALENKA ŽUGIČ JAKOVINA

PREDSTAVITEV OBČINE KOSTANJEVICA NA KRKI NA SEJMU TURIZEM IN PROSTI ČAS NA GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU V LJUBLJANI, KI JE POTEKAL OD 27. DO 30. JANUARJA 2011

Na sejmu TIP 2011 se je pod isto streho na 40 m² predstavljalo šest posavskih občin pod blagovno znamko Cvetrnice. Obiskovalce so nagovarjali informatorji, ki smo jih o naši turistični ponudbi prej seznanili in poučili na tematskih delavnicah. Izdelali smo delovno gradivo za informatorje, a smo pri pripravi naleteli na skromno zanimanje naših turističnih ponudnikov za tovrstno oglaševanje in predstavljanje na sejmu.

Kostanjevico na Krki sta na sejmu vse dni predstavljala Katja Plut in Brane Čuk, ki pravita, da je bilo največje povpraševanje po mapi „Po poteh dediščine“, v kateri so navedene temeljne informacije o mestu, samostanu in galeriji Božidar Jakac, poleg tega pa sta vanjo zlagala še druge prospekte naših ponudnikov.

Ti so bili razmeščeni po celotnem razstavnem prostoru, na dveh pultih in štirih majhnih stojalih za prospekte, kar je za kakovostno predstavitev vseh šest občin znatno premalo, in so izginjali tako hitro, da sta dobila vtis, da imamo v primerjavi z drugimi povezanimi občinami to srečo, da je Kostanjevica na Krki sama po sebi dovolj in očitno poseben kraj z mnogo dragocenostmi za mnogo različnih skupin ljudi. Kljub majhnosti Kostanjevica ponuja precej in se oglašuje skoraj sama. Pravzaprav je bilo ravno zaradi tega veliko doseženega, potrebna pa bi bilo le drobec več sodelovanja doma.

Mnenja smo, da bi bilo v prihodnosti pomembno, da se različni kostanjevi-

| FOTO: ARHIV ZAVODA OTOK

ški turistični ponudniki skupaj organiziramo, tako da lahko ljudem vsak ponudi tudi informacije o drugih in tako napotijo obiskovalce drug k drugemu. Tudi zgibanke so jemali tako tisti, ki kraj že poznajo, kot tisti, ki ga še ne – kar pomeni, da so očitno tudi ljudje, ki so že bili v Kostanjevici na Krki ali k nam redno hodijo, nimajo pa toliko informacij, kot bi jih želeli.

Na sejemskem prostoru smo izvedli nagradno žrebanje, ki je obiskovalcem prineslo pestro paleto nagrad. Kostanjevica na Krki je podelila 50 različnih nagrad, ki so jih prispevali Ribiška družina Kostanjevica na Krki, Občina

Kostanjevica na Krki, Športno društvo Kostanjevica na Krki, Društvo vinarogradnikov Kostanjevica na Krki, Klub jamarjev Kostanjevica na Krki in Zavod Otok.

Na dan otvoritve, 27. 1. 2011, smo na glavnem odru v Marmorni dvorani na Gospodarskem razstavišču organizirali tiskovno konferenco za novinarje in javnosti uspešno predstavili pravljico pot Kostanjevice, „Pot Čestitk“. Udeležence konference in obiskovalce stojnice smo pogostili z „vilinskimi kruhki“, ki so jih za nas spekli v edini ekološki pekarni v Sloveniji, pekarni Kastelic iz Škocjana.

| ZAVOD OTOK

PROJEKT PRAVLJIČNA POT KOSTANJEVICE: „POT ČESTITK“

PREDSTAVITEV POTI ČESTITK

V Kostanjevici na Krki smo začeli uresničevati projekt z naslovom Pravljica pot Kostanjevice: „POT ČESTITK“

V zavodu Otok se je leta 2009 izoblikovala ideja o pravljici poti vil Čestitk, trdni in oprijemljivi poti z vsemi izobraževalnimi procesi, ki bi sporočala o pomenu tako socialnega in kulturnega kot naravnega bivanja in sobivanja v prostoru.

Za uresničitev projekta smo združili različne subjekte, ki imajo v Kostanjevici na Krki izkušnje in tradicijo. S Klubom jamarjev Kostanjevica na Krki, z Osnovno šolo Jožeta Gorjupa, s Planinskim društvom Polom, z Galerijo Božidar Jakac, zavodom Otok in s podjetjem Dolmark, Tatjana Petrič, s. p, ki je nosilec projekta, smo projekt prijaviли na razpis LAS Posavje in uspeli.

Pravljica pot Kostanjevice: „Pot čestitk“ je bila oktobra 2010 izbrana za sofinanciranje iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja: „Evropa investira v podeželje“, katerega projekte sofinancira Evropska unija. Za vsebino informacij odgovarja LAS Posavje. Organ upravljanja za Program razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007–2013 je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike

Slovenije. Skupno vrednost projekta smo ocenili na 36.498,60 €, od tega Evropska unija financira 28.953,20 €, razliko prispevamo partnerji.

Projekt bomo izvajali od oktobra 2010 do oktobra 2011 in smo ga razdelili na tri faze.

Prvo smo končali januarja letos. Naredili smo raziskavo terena in izdelali načrt infrastrukture. Od oktobra 2010 do januarja 2011 so pri projektu intenzivno sodelovali predvsem domačini, ki so nam pomagali pri raziskavi in oceni stanja na terenu. V Osnovni šoli Jožeta Gorjupa Kostanjevica na Krki smo izvedli dve delavnici za otroke. Prva je bila v četrtek, 2. 12. 2010. Udeležilo se je je 22 otrok 2. razreda in jo je vodila ga. Staša Jordan.

Drugo delavnico smo izvedli v petek, 22. 1. 2011, te se je udeležilo 22 otrok prvega razreda in jo je vodila ga. Vesna Hrovat. Na obeh delavnicah so sodelovali zaposleni na šoli in domačini.

Otroci so poslušali pravljico o vilah Čestitkah in izdelovali punčko iz blaga ter papirnate vile. Dali so nam veliko dragocenih podatkov in idej, ki smo jih uporabili pri raziskavi.

V tem času smo izdelali tudi dva načrta. Načrt infrastrukture poti in načrt celostne grafične podobe usmerjevalne ga prostorskega označevanja. Ob poti bomo v drugi fazi postavili in izdelali

tri usmerjevalne table, ki bodo obiskovalce poti seznanjale s projektom, sodelujočimi in z zgodbo. Uredili bomo središča za počitek in poslušanje bajke o vilah Čestitkah. Del terena bomo utrdili in napravili razgledno ploščad za večje skupine, ki bo omogočala varen dostop. Izdelali bomo maketo čebelnjaka, ki bo obiskovalcem ponudila izobraževalno točko o dediščini čebelarstva v gozdu. Vsa infrastruktura bo narejena iz lesa, ki je odporen na vremenske vplive in obdelan po tehnološkem postopku, čistem za okolje. Načrt infrastrukture je izdelala samostojna oblikovalka Vesna Hrovat. Načrt grafične podobe usmerjevalnega prostorskega označevanja in predstavitev projekta pa je izdelala Sandra Hrovat, arhitektka in samostojna grafična oblikovalka v Studiu Pašteta iz Novega mesta. Posebno se zahvaljujemo lastnikom parcel, da so nam izkazali zaupanje in izdali soglasja za postavitev infrastrukture in ureditev poti.

V drugi investicijski fazi projekta, ki jo bomo izvajali od februarja do maja 2011, bomo postavili klopi, podest, maketo čebelnjaka in usmerjevalne table ter uredili pot.

Faza obsega pripravo terena za uporabo prostora. V tem času bomo poskušali organizirati mednarodni tabor, na katerem bi radi povabili prostovoljce, ki nam bodo pomagali skupaj z domačini postaviti infrastrukturo in urediti pot. Tretja faza je najboljšežnejša. Zajema pripravo gradiva za izdajo tiskovin, zgoščenke, izdelavo predstavitvenega filma, izvedbo šestih delavnic za otroke, oblikovanje spletne strani, izdelavo CGP, interaktivnega letaka in delovnega zvezka. Faza je pomembna za širšo prepoznavnost poti.

Tretjo fazo bomo izvajali med junijem in oktobrom 2011.

V mesecu septembru 2011 nameravamo pot uradno odpreti za javnost. Vsak partner projekta ima svojo vlogo, ki je za realizacijo projekta posebnega pomena.

Zavod Otok je idejni vodja in koordinator projekta. Izvedli smo raziskavo terena, izdelali načrt infrastrukture, pripravili idejne zasnove, poskrbeli bomo za izdelavo literature, kot so

interaktivni letak, zgoščanka, CGP in spletna stran, sodelovali pri vodenju delavnic ter postavitvi poti. Glavno vlogo pri organizaciji, koordinaciji ter nadzoru in vodenju projekta z izdelavo filma, obveščanjem medijev in evaluacijo ima nosilec projekta Dolmark, Tatjana Petrič, s. p.

Klub Jamarjev Kostanjevica na Krki in Planinsko društvo Polom bosta v veliko pomoč pri urejanju poti in pri pripravi gradiva za literaturo ter bosta strokovno svetovala delovni ekipi. Galerija Božidar Jakac bo sodelovala pri pripravi gradiva za literaturo in strokovno svetovala. Med posebnimi cilji projekta smo zapisali, da se bo projekt povezoval z vzgojno izobraževalnimi ustanovami in zato je kot eden izmed partnerjev v projekt vstopila tudi Osnovna šola Jožeta Gorjupa.

Glede na to, da gre za pravljico pot, hkrati pa se skozi dejavnosti skrbi za ohranjanje kulturne in naravne dediščine Kostanjevice in okolice, je Osnovna šola Jožeta Gorjupa zadol-

žena za izvedbo različnih delavnic, na katerih otroci spoznavajo legendo o Čestitkah, se ustvarjalno izražajo, skupaj z mentorji pa bodo ustvarili tudi nekakšen delovni zvezek, ki bo služil kot vstopnica za ogled pravljice poti. Tematska Pravljica pot Kostanjevice: „POT ČESTITK“ se bo pričela pri Galeriji Božidar Jakac, se nadaljevala po cesti mimo potoka Obrh, kjer bo postavljena naša prva označevalna tabla. Pot nadaljujemo mimo vasi Grič in skozi vas Orehovec do vzhodja Gorjancev, od koder se po široki gozdni poti povzpemo po pobočju mešanega gozda. Območje, kjer se hrib „zaleti“ v hrib, so poimenovali Rigle. Tukaj se nam odpre prečudovit pogled na kostanjeviško dolino. Pred seboj vidimo mogočni Krakovski gozd, edini naseljeni otok v Sloveniji, Kostanjevico na Krki, del Dolenjske in večji del Posavja. Nato pridemo na gozdno jaso, imenovano Rute. Tukaj bomo postavili maketo čebelnjaka, klopi in označevalno tablo. Vrhunec izleta dosežemo ob podzemni jami Čestitka, ki ni odprta

za obiskovalce. Ta del poti bomo uredili in opremili s tablo ter utrdili teren. Ob jami Čestitka so kamniti osamelci, ki spominjajo na vile iz bajke. V dolino se vračamo po isti poti. Dolžina izleta je približno 2 do 3 ure, odvisno od programa vodenja. Pot Čestitk je srednje zahtevna, primerna je za otroke od 3 let naprej. Pot bo možno obiskati ob vsakem letnem času. Posebno doživetje poti boste lahko občutili z vodičem, ki vas bo ob poti skozi pravljico popeljal v nova doživetja in spoznanja. Na pot se boste lahko odpravili tudi sami.

Projekt je popolnoma neprofiten, namenjen pa predvsem otrokom, saj bodo na pravljico poti spoznavali čare narave ter se zavedli, kako pomembno je sobivanje z naravo.

Seveda pa ima projekt možnost, da se nadgrajuje, razvija, predvsem pa popestri turistično ponudbo Kostanjevice na Krki.

| VESNA HROVAT

| GRAFIČNA ZASNOVA PREDSTAVITVE PROJEKTA: SANDRA HROVAT

V prostoru

1. Izdelali bomo table, ki bodo obiskovalce poti seznanjale s projektom, sodelujočimi in zgodbo. Narejena bo iz visoko tehnološkega lesa, ki je odporen na vremenske vplive.
2. Uredili bomo središča za počitek in poslušanje bajke o vilah Čestitkah. Klop bo narejena iz visoko tehnološkega lesa, ki je odporen na vremenske vplive.
3. Del terena bomo utrdili in izdelati razgledno ploščad, ki bo služila za večje skupine in omogočala varen dostop. Narejena bo iz visoko tehnološkega lesa, ki je odporen na vremenske vplive.
4. Izdelali bomo maketo čebelnjaka, ki bo obiskovalcem nudil izobraževalno točko o dediščini čebelarstva v gozdu. Narejen bo iz lesa.

Pravljica pot Kostanjevice
 Pot čestitk

PREDSTAVITEV POTI ČESTITK

SVETI TRIJE KRALJI

Čaščenje svetih treh kraljev je pravzaprav le del sklopa, ki je skupaj z Jezusovim krstom v reki Jordan in s Svatbo v Kani nekdanje sestavljal epifanijo, „božje razglašenje“; se je pa prav ta del skozi stoletja najbolj „prijel“. Vse do ok. 300 n. š. je počastitev svetih treh kraljev veljala za osrednji praznik takrat zgodnjega krščanstva ter se le zlagoma umikala primatu božiča, petindvajsetemu decembru. Sledove te pomembnosti najdemo v pravoslavju, ki Kristusovega rojstnega dne dolgo ni priznalo, ko pa ga končno je, je ta praznik „preneslo“ na 6. januar. S tem datumom se končuje obdobje dvanajstih svetih noči (dodekahemeron) od božiča do svetih treh kraljev, ki izvorno segajo v poganstvo in so bile pred krščanskim „blagoslovom“ pravzaprav poganske volčje noči, nemirni čas, ko po svetu vihra divja jaga.

Na Zahodu se je ustalilo izročilo o svetih treh kraljih, imenovanih Gašper (Kaspar), Miha (Melchior) in Boltežar (Baltazar). Po armenskem ljudskem izročilu naj bi Melchior prišel iz Perzije, Baltazar iz Indije, Gašper pa iz Arabije. Gašper naj bi bil mladenič, Boltežar mož, najstarejši pa sivolasi Melchior (Miha). Simbolično naj bi sveti trije kralji tako predstavljali tri človekova starostna obdobja. Ker naj bi bili v obdobju konstituiranja krščanske cerkve tudi predstavniki poganskih narodov, so Gašperja uprizarjali kot Azijca, Melchiorja kot Evropejca, Boltežarja pa kot Etiopijca. Najstarejši, Melchior, naj bi „mesiji kot kralju“ podaril zlato, Gašper „mesiji kot Bogu“ kadilo, Boltežar pa miro, saj je mesija tudi človek. To je

med drugim očitno tako iz premnogih slikarskih in kiparskih upodobitev kot tudi iz jaslic, kjer si da duška ljudska ustvarjalnost. Čeprav niso bili razglašeni za svetnike in ne glede na negotovost o njihovem številu (v svetem pismu niso omenjeni niti njihovo število niti njihova imena) in kraljevskem rodu (povezujejo jih s perzijskimi in z babilonskimi magi), so njihove posmrtno ostanke v 12. stoletju prepeljali v Köln, veliko romarsko središče.

Čas svetih treh kraljev je v preteklosti spremljalo mnogo verovanj, šeg in navad, ki so jih poznali po vsej Sloveniji. Večer pred praznikom sv. treh kraljev je bil podoben praznovanju božiča, le da je manjkala polnočnica. Na Štajerskem in v osrednji Sloveniji so verjeli, da je opolnoči nebo odprto in se zato izpolni vsaka želja, h kateri ljudje molijo. Skoraj povsod po Sloveniji so na mizo položili kruh, poprtnjak, ki jim je ostal od božiča in za katerega so verjeli, da ima čarobne lastnosti; tiste, ki ga pojedjo, naj bi obdaril s prav posebno močjo. Trije kralji so bili tudi znanilci smrti, saj naj bi tistim, ki so se njim na čast postili od sedmega leta dalje, v obliki privida prišli napovedat usodni dogodek. Na predvečer praznika sv. treh kraljev še danes blagoslovljajo hiše in sobe. Po vseh prostorih in poslopijih domačij kadijo in kropijo z blagoslovljeno vodo. Na vrata s kredo narišejo tri križe ter dodajo začetnice imen treh kraljev in letnico novega leta; napis ostane vse do naslednjega leta. Noč pred sv. tremi kralji imenujejo tudi „svetla noč“, saj so včasih vse do zgodnjih jutranjih ur gorele vse luči v hišah, v zahodni Sloveniji

(Brdih) pa so ob tej priložnosti goreli tudi trikraljevski kresovi.

Za ta čas je značilno tudi koledovanje, ki ima začetek v srednjeveškem bogoslužju in izhaja iz mest, na deželo pa naj bi ga v 17. stoletju prinesli jezuiti. Po prvi svetovni vojni je trikraljevsko koledovanje zamenjalo božično, ki se je ohranilo do druge svetovne vojne, ponekod tudi pozneje, znova pa je oživelo po letu 1991. O kostanjeviških kolednikih, katerih tradicija doživlja pravi „preporod“, je v svojem Prazničnem letu Slovencev (1989) pisal že Niko Kuret: „Po vaseh okoli Kostanjevice je trikraljevsko koledovanje najbrž še ohranjeno. Izraz ‚koledniki‘ ali ‚koledovanje‘ sicer ni znan, pravijo samo: ‚tri kralje pojo‘ ali ‚pevci so prišli‘. Ponekod prihajajo iz sosednjih vasi. Hodijo pozno zvečer, ko ljudje že pospijo, okoli enajste ure. Zvezdo postavijo na okno in zapojo. Razsvetljeno zvezdo je v temi lepo videti. Domači jih prav radi poslušajo, posebno če so glasovi lepo ubrani. V hišo trije kralji ne gredo, prinesejo jim pred vrata jajc in denarja in pogostijo jih z vinom.“

20 G+M+B 11

Ena zvezda gori gre
iz dežele Jutrove.

Trije modri, trije kralj,
Gašper, Miha, Boltežar.
Gašper jezdi kar naprej,
on za pota narbol vej.

Miha jezdi kar za njim,
on se pogovarja ž njim.
Boltežar pa kar odzad,
ves je u portah, ves je zlat.

Preidejo v Jeruzalem,
zvezda se je skrila vsem.

Vprašajo Herodeža,
kje je rojen novi kralj?

V Betlehem na Jutrovem,
tam je rojen novi kralj.
Pri vas naj ostane Večni Bog,
Z nam naj rajša Sveti duh.

| JANA DRAŠLER

| FOTO: MATEJ JORDAN

RAZVIJANJE ŠPORTNE TRADICIJE IN KULTURE

ODBOJKARSKI KLUB KOSTANJEVICA NA KRKI

Šport in športni duh sta vsekakor tradicija, ki se prenaša iz generacije v generacijo. Čakanje na kopico idealnih igralcev in najsodobnejšo športno infrastrukturo je izgovor na poti do zdravega življenja. Volja do športa, trdo delo in kanček športne sreče je tisti pravi recept, ki popelje mlade do športnih uspehov in koristno polnega prostega časa. Vsekakor so otroci, najmlajši in malo starejši, v prvih korakih življenjskega učenja podvrženi vplivom pedagogov. Ti jih naučijo vsebinskih osnov, spoštovanja in ljubezni do maternega jezika, umetnosti, naravoslovja ter družboslovja. Kaj pa šport? V pogovoru s športnim pedagogom, Ervinom Felicijanom, bom poskušala izvedeti, zakaj je smiselno dajati pozornost znanju na športnem področju, kako pomembna je športna tradicija in kako lahko tudi v majhnem kraju ustanovimo športni klub, ki bo mladim športnikom omogočal izkazovanje tistega, v čemer so najboljši.

V Osnovni šoli Jožeta Gorjupa ste zaposleni kot športni pedagog. V javno dostopnem učnem načrtu lahko preberemo, kaj je delo učitelja telesne vzgoje, mene pa zanima, kaj želite Vi, kot učitelj na področju športa, otroke naučiti?

Ker ste omenili učni načrt, se lahko oprem ravno na tega. Ima temeljne cilje, ki se mi zdijo pomembni in blizu mojim željam. Če jih omenim le nekaj, zadovoljitev potrebe po gibanju in igri, pridobivanje številnih raznovrstnih športnih znanj, skrb za skladen telesni in duševni razvoj, je to tisto, kar želim doseči pri učencih. Na kratko, da bodo imeli otroci šport radi, da bodo imeli pestro paleto športnega znanja in da se bodo z njim ukvarjali tudi po končanem šolanju.

Kljub temu da niste občan Kostanjevice, namenjate športu v Kostanjevici na Krki ogromno prostega časa in prostovoljnih ur. Tudi zamisel o ustanovitvi Odbojkarškega kluba Kostanjevica na Krki ni zrasla daleč od Vašega kabineta, če se tako izrazim. Kako se je vse skupaj začelo? Kakšni so bili vaši cilji ob ustanovitvi kluba in koliko se jih danes uresničuje?

Vse skupaj se je pričelo z interesno dejavnostjo, ki jo je takrat vodil profesor Boštjan Tomazin. Zanimanje za ta šport je bilo vedno večje, količina vadbe se je

| FOTO: OK KOSTANJEVICA NA KRKI

| FOTO: OK KOSTANJEVICA NA KRKI

povečala, hkrati pa smo bili uspešni tudi na šolskih tekmovanjih. V tistem času je Kostanjevica na Krki postala samostojna občina in nekako je bil to idealen čas za korak naprej. Ta korak naprej je bila ustanovitev OK Kostanjevica na Krki, ki deluje v okviru ŠD Kostanjevica. Naše glavno vodilo takrat je bilo ponuditi otrokom dodatno vadbo v določeni športni panogi v novi občini Kostanjevica na Krki, kot protiutež današnjemu načinu

življenja. Pričeli smo z 18 fanti, dvema selekcijama in dvema trenerjema, danes pa ima naš klub 48 registriranih igralcev oziroma 6 selekcij in štiri trenerje. Poleg tega trenirajo tudi dekleta, ki pa ne tekmujejo v državni ligi. Trije igralci, vzgojeni v našem klubu, ki so bili igralci članske ekipe, danes igrajo za OK Krka, ki igra v 1. slovenski ligi. Že ti podatki povedo veliko.

Veliko ljudi bi se ustrašilo takšnega projekta, igranje kluba v tretji državni ligi namreč ni mačji kašelj niti ni poceni. Kako ste pristopili k finančni konstrukciji? Koliko stvari je bilo treba obnoviti in koliko na novo postaviti?

Pred petimi leti, ko smo prvič vstopili v državna tekmovanja z mlajšimi selekcijami, smo izdelali štiriletni program, ki je vseboval tudi finančni načrt. Želeli smo, da se klub razvija postopoma s podarkom na mlajših selekcijah. Seveda pa sta bila želja in cilj prvega štiriletnega obdobja tudi tekmovanje v članski ligi v sezoni 2010/2011. Finančnih težav pri mlajših selekcijah ni, saj večji del pokriva občina, dobro sodelujemo s šolo, delno pa treninge in tekmovanja pokrivajo starši. V tem času smo pridobili tudi nekaj sponzorjev. Tekmovanje s člani v 3. ligi pa je finančne potrebe podvojilo. Za to sezono nam bo nekako uspelo zagotoviti zadostna sredstva, za sezono 2011/2012 pa že sedaj iščemo sponzorje. V času vsesplošne krize je to zelo težko, vendar upamo, da nam bodo tisti, ki lahko pomagajo, še naprej stali ob strani. V nasprotnem primeru bomo primorani izstopiti iz članske lige.

Ob sobotah popoldne se iz domače dvorane dostikrat sliši glasno navijanje. Kako poteka tekmovalni del sezone, se vedno igra v istih dvoranah? Kje lahko spremljamo izide in dosežke naših fantov?

Res je. Članske tekme se igrajo ob sobotah. Kadar igramo doma, se tekma prične ob 18. uri. V tretji ligi zahod sodeluje 11 ekip, sistem tekmovanja

| FOTO: OK KOSTANJEVICA NA KRKI

je dvokrožen, kar pomeni, da z vsako ekipo igraš enkrat doma in enkrat v gosteh. Tako se v eni sezoni odigra 20 tekem, 10 domačih. Izide dobite na naši spletni strani www.okkostonjevica.si ali na spletni strani odbojkarske zveze Slovenije www.odbojka.si. Želel bi še povedati, da poleg članov tekmujemo še v mini in mali odbojki, v ligi dečkov ter mladincev. Tudi te tekme se občasno igrajo v športni dvorani naše šole.

Pomembno je sodelovati, ne zmagati! Se strinjate z napisanim izrekom?
Ne povsem. Če je porazov preveč, je

včasih neprijetno tekmovati. A vseeno moram ob tej priložnosti pohvaliti vse naše igralce, ki so prvič vstopili v ligaško tekmovanje in naš klub zastopajo po najboljših močeh. Odbojka, ki se igra v naši telovadnici, je zanimiva in atraktivna, gotovo se bomo v prihodnosti veselili tudi rezultatskih uspehov.

Dovolite, da se na koncu zavalim sponzorjem, Krka, gostilna Kmečki hram, Ekten, Hidroelektrarne na spodnji Savi, gostilna Žolnir, pizzerija Otok, brez katerih tega projekta ne bi bilo.

| ALJA

TRADICIONALNI POHOD NA POLOM

Tradicionalno se pohodniki vsako leto zberemo na parkirišču Galerije Božidar Jakac v Kostanjevici na Krki. V hladnem zimskem jutru 26. 12. 2010 se nas je zbralo kar lepo število, skupaj 23 udeležencev pohoda. Zagnani in dobre volje smo se odpravili po običajni poti čez vasi Grič, Ivanjše in Podstrm do Malih Vodenic. Tam smo se ustavili pri vikendu družine Pirc, pričakali so nas vroč čaj, kuhano vino in druge dobrote. Malo smo pokramljali, nabrali novih moči in se odpravili proti Mirčevemu križu. Krajši postanek pri kapelici, nekateri so pozvonili, da se jim uresničijo drobne želje in za varno pot domov. Nadaljevali smo do nekdanjega doma na Polomu. Čeprav že v ruševinah, nam je dal še toliko zatočišča, da smo pojedli ma-

| FOTO: PD KOSTANJEVICA NA KRKI

lico, popili čaj, seveda tudi cvička ni manjkalo. Nismo se preveč zadrževali, za kakšno stopinjo je bilo še hladneje, nadaljevali smo po cesti mimo Titove kočice in proti dolini čez Kal do vznožja

Čestitk. Od tu so bolj samozavestni in kondicijsko pripravljene pohodniki skrenili desno po zahtevni poti čez Ragle. Preostali smo nadaljevali pot po Rutenski poti do Orehovca. Ustavili

smo se pri nas doma, kjer smo se ogreli s toplo malico, nazdravili z vinsko kapljico in s tem sklenili 13. zimski pohod na Polom.

| FRANCI ŠTOKAR

POHOD PO EVROPSKIH PEŠPOTEH V SLOVENIJI

| FOTO: PD KOSTANJEVICA NA KRKI

V sodelovanju Zavoda za gozdove Slovenije, OE Brežice, PD Videm Krško in PD Polom Kostanjevica na Krki smo izvedli prvi pohod v okviru Evropohoda 2011, po evropski pešpoti E7 čez Krakovski gozd iz Krškega do gostilne Žolnir v Kostanjevici na Krki.

Zbrali smo se 8. januarja ob 8. uri pri Hotelu City Krško, kjer je tudi žig. Pot smo nadaljevali proti Leskovcu in Malemu Podlogu čez Geržečo vas do obrobja Krakovskega gozda. Pot je bila poledenela, že se je začelo odtajati, vendar je led še držal, s tem pa tudi omogočal hojo po močvirnem predelu gozda. Po približno 1 km

prehojene poti med hrasti smo prišli na cesto, tam smo nadaljevali proti zahodu do potoka Senuša. Nadaljevali smo levo, ob njegovem toku. Območje je lepo poraščeno z gabrom, posebno lepi so hrasti vrste dob. Prišli smo do lovskega bivaka, ki je last LD Veliki Podlog. Ustavili smo se za počitek s prigrizkom in pijačo. Gozdarji pa so povedali o sestavi rastišča Krakovskega gozda, njenih živalih, o pticah, količini prirastka lesa in njegovi smotrnosti gospodarjenja. Nadaljevali smo po makadamski cesti v smeri Poljan, mimo Leničevega doma do Sušin in gostilne Žolnir.

Tu nas je pričakal župan Kostanje-

vice na Krki, pozdravil vse prisotne pohodnike in se zahvalil nekdanjim kolegom gozdarjem za udeležbo na Evropohodu na območju Krakovskega gozda.

Poleg pohodov po E7 in E6, Evropski pešpoti, bo v letošnjem letu organiziran kolesarski maraton iz Slovenije v Španijo. Izvedeno bo simbolično zajemanje vode v več krajih, v posebnih lesenih posodah, ki simbolizirajo gozd in vodo, voda bo prinesena v Španijo, tam se bo zlila v posebne posode, amfore, od tu pa bo stekla v vodnjak mesta Alhambra.

| FRANCI ŠTOKAR

| FOTO: PD KOSTANJEVICA NA KRKI

BRAZILIJA – DEŽELA NASPROTIJ

Lani poleti sem se odpravil čez atlantski ocean v Brazilijo, natančneje v Pato Branco in Foz de Iguazu. Moje popotovanje je bilo sestavljeno iz dveh delov. Najprej sem 10 dni bival pri dveh različnih družinah v „majhnem mestecu“ Pato Branco (80.000 prebivalcev) in zatem še 7 dni v Foz de Iguazuju. Pato Branco v prevodu pomeni beli raček. Obe mesti ležita v zvezni državi Paraná, katere glavno mesto je Curitiba. Za boljšo orientacijo, to je nekje vmes med Sao Paulom in Paragvajem.

Popotovanje sem pričel v Zagrebu, od koder sem poletel proti Parizu. V Pariz sem prispel v dopoldanskih urah, let za Rio sem imel šele ob 22. uri, tako da sem si lahko privoščil še izlet po tem mestu, kjer sem si ogledal vse večje znamenitosti. Na letališču lahko kupiš celodnevno vozovnico za vse mestne transporte, kar je močno olajšalo popotovanje po mestu. Ko sem ga obhodil, sem se vkrcal na let proti Riu, od koder sem poletel proti glavnemu mestu zvezne države Paraná.

Po enournem letu sem prispel v Curitiba, kjer sta me čakala oče in hčerka družine, pri kateri sem stanoval večji del bivanja v Pato Brancu. V tem delu Braziliije je veliko evropskih priseljencev, tako je moja prva družina izvirala iz Nemčije, druga pa iz Italije. Pot iz Curitiba v Pato Branco je dolga kar 6 ur. Vmes smo se ustavili v restavraciji, ki pri njih deluje na poseben način. Najprej si nabereš priloge in se usedeš za mizo, kjer do tebe pristopijo gostinci in ti na palici ponujajo različne vrste mesa. Če privoliš, ti na krožnik nareže dva kosa. Če ne, gre preprosto naprej in se po 3 minutah vrne in vpraša še enkrat. Dela jih več in vsak ponuja svojo vrsto mesa. Hrana se po sestavinah ne razlikuje dosti od naše, toda priprava in okus sta drugačna.

Ko smo prispeli, smo se najprej udeležili njihove značilne zabave, na kateri so celo uprizorili poroko in na koncu še zakurili kres ter dolgo v noč plesali in rajali. Takoj sem opazil, da so ljudje tam veliko bolj sproščeni in zgovorni kot pri nas. Na zabavah

je pivo najbolj priljubljeno sredstvo opoja. Po njihovem mnenju, ki se mu pridružujem, sta najboljši pivi Brahma in Skol. Da boste vedeli, kaj naročiti, če boste hodili po teh krajih. Zatem je sledila nastanitev. Družina je živela v bloku. Premožnejši del prebivalstva tam živi v blokih z visoko ograjo ali zidom.

Temperatura prve dni je bila okoli 15 °C in vreme je bilo sončno. Tako smo šli drugi dan na ogled rodea. Akterji južnoameriških rodeov so Gauchi – južnoameriški kavboji. Glavna atrakcija na rodeu je bilo tekmovaljevanje v lovljenju telet z lasom in jahanje podivjanega konja. Eden izmed tekmovalcev je hudo padel in so ga morali odnesti na nosilih. Ko se je to zgodilo, je napovedovalec, ki je prej neutrudno govoril, utihnil in začel moliti. Molitvi so se pridružilo tudi vse občinstvo. Zanimiva izkušnja.

Par dni pozneje se je vreme močno poslabšalo. Shladilo se je na okoli 5 °C čez dan. Vedel sem, da je na južni polobli zima, tako hude pa nisem pričakoval. Zamislite si, dva dni pred tem sem se potil po Parizu, zdaj me je pa že zeblo. V hišah nimajo radiatorjev in kakor pravijo, se jim ne splača in raje potrpijo kakšen mesec mrzlega vremena. Na srečo mi je gostiteljska družina posodila topla oblačila. Otoplitve v Pato Brancu nisem dočkal. Dogajanje v tem mestu je bilo zelo pestro. Lionsi v tem mestu so bili vsi kot ena velika družina, tako da sem se veliko družil tudi z drugimi družinami, pri katerih so živeli še Danec, Belgijka in Hrvatica. Skoraj vsak dan so nas peljali v restavracije in ob večerih je vsaka družina enkrat skuhala večerjo. Ko se ljudje v Braziliiji srečajo, namenijo veliko pozornosti pozdravu. Poljubi in objem z žensko ter stisk roke in objem z moškim. Z nami so ravnali zelo lepo, za kar sem jim hvaležen. Poskušali so nam za vsak dan organizirati kako dejavnost. Veliko smo obiskovali šole. Obiskal sem vse od najmlajših pa do srednješolcev. Pri starejših smo imeli tudi predstavitev držav. Otroci v Braziliiji so še bolj „živi“ kot tu v Sloveniji, tako da imajo učiteljice še večje težave z vzpostavljanjem reda kot pri nas.

V eni od šol so otroci posebej za nas pripravili plesno točko. Izjemno radi so se fotografirali, zanimalo pa jih je vse, kar je bilo povezano z nami. Obiskal sem tudi njihovo cerkev, katere gradnja je mlajša in zato sodobnejša. Na splošno v „novem svetu“ ne boste našli starih zgradb, kot so v Evropi. Ljudje so zelo verni, čeprav glede na način življenja ne bi mogel potegniti povezave.

Peljali so nas v tri podjetja, kjer smo si ogledali, kako poteka njihova proizvodnja. Tehnologija v proizvodnji je kakšno desetletje do dve za nami in v težki industriji so delovne razmere za nas nepredstavljivo slabe.

Obiskali smo favele – najrevnejše četrti, ki močno spominjajo na romska naselja, le da je še malo slabše. Videl sem tudi njihova pokopališča, ki so videti podobno kot naša, le da ima namesto navadnega nagrobnega kamna večina (srednji in višji sloj) grobnice v velikosti kapelice. Vse skupaj deluje kot mesto iz kapelic. Dvakrat smo se pomerili v nogometu, kjer sem dosegel dva lepa gola. Vsak dan pa le ne igraš nogometa z Brazilci in dosežeš zadetka. Na koncu bivanja so mi podarili nogometni dres domačega nogometnega moštva, na katerega so se vsi podpisali, in pončo (pokrivalo gavčev).

Ko se je bivanje v Pato Brancu izteklo, sem odšel v kamp v Foz de Iguazu, kjer sem se srečal še z drugimi mladimi s celega sveta. V kampu smo imeli vsak dan organizirane izlete, najprej smo obiskali največji svet slapov na svetu, slapove Iguazu, ki predstavljajo tudi mejo med Argentino in Brazilijo. Pogled nanje je veličasten. Bučanje vode je tako močno, da se sliši 25 km daleč. Brazilski del slapov je dostopnejši in zato tudi turistično bolj obiskan.

Drugi dan smo obiskali največjo hidroelektrarno na svetu, Itaipu. Nima najvišjega padca, ampak zaradi pretoka ustvari največ električne energije. Uvrščena je tudi med sedem modernih čudes sveta. Leži na meji med Brazilijo in Paragvajem, tako da si državi delita energijo. Tretji dan smo obiskali tromejo

Brazilije, Argentine in Paragvaja. To je videti kot sotočje rek, kjer je mejna točka na sredini sotočja. Okoli na kopenskem pa je v vsaki državi postavljen steber in obarvan v državne barve. Četrty dan smo se odpravili na izlet v Paragvaj, v mesto Ciudad Del Este, kamor Brazilci iz širše okolice hodijo nakupovat, ker je ceneje. Mesto leži takoj za mejo in ko vstopiš vanj, doživiš pravi kulturni šok. Spominja na veliko prenatrpano indijsko mesto, kjer ljudje prosjačijo po ulicah, in če

si nepazljiv, te z veseljem okradejo, zato so nas še posebej opozorili, naj hodimo v skupinah. Ulice so umazane, križišča sploh niso urejena z znaki, če se ne boš umaknil, te bodo povozili, hrano pripravljajo kar na cesti ...

Peti dan smo šli še pogledat nacionalni park, kjer so nam predstavili floro in favno njihovega okolja. Šesti dan smo počivali v hotelu in počasi že začeli pakirati. Naslednji dan smo odleteli proti domu.

Pot me je vodila iz Foz de Iguazuja do Sao Paula in od tam do Frankfurta in Zagreba. Zgodilo se je še veliko zanimivih anekdot, za katere bi potreboval celotne Kostanjeviške novice, da bi vam jih predstavil.

Rad bi se zahvalil Lionsom za priložnost, občini Kostanjevica za promocijski material in Kompasu Novo mesto za ugoden transport, še posebej Miri Blažič in Marjani Beševič.

| MATIJA TOMAZIN

| FOTO: OSEBNI ARHIV

VPLIV NORDIJSKE HOJE NA ZDRAVJE

Odnos človeštva do telesne dejavnosti že tisočletja niha med „ljubeznijo in sovraštvom“. Antični filozofi so pripisovali telesni dejavnosti lastnosti univerzalnega zdravila, ki krepi telo in duha, po drugi strani pa se skoraj vsi tehnični izumi človeštva od izuma kolesa in vzvoda do prenosnih telefonov borijo proti potrebi po telesnem delu. V drugi polovici 20. stoletja je tehnološka razvitost v Severni Ameriki in Evropi dosegla stopnjo, ko je pomanjkanje telesne dejavnosti pričelo ogrožati

zdravje velikega števila prebivalcev. Kljub temu da je pojem rekreativne telesne vadbe – prostovoljne dejavnosti, namenjene obnavljanju telesne in duševne svežine – postal splošno znan, je le tretjina prebivalcev zahodnega sveta dovolj telesno dejavna, da s tem skrbi za zdravje, preostali pa z nedejavnostjo prispevajo k preveliki telesni teži, boleznim srca in ožilja ter čedalje večji pogostosti motenj razpoloženja.

Kljub temu da se večina ljudi zaveda,

da je pomanjkanje gibanja v današnjem času vse hujši dejavnik tveganja, ki ogroža zdravje, še vedno išče vse možne izgovore, kako se izogniti telesni dejavnosti; ob njej se dolgočasi, učinki se sploh ne pokažejo, vse skupaj je prenaporno ... in številka ena med izgovori: ni časa.

Redna, zmerna telesna dejavnost značilno izboljša zdravje ljudi vseh starosti. Dnevna ali skorajda vsakodnevna telesna dejavnost je za zdravje najkoristnejša.

GIBANJE IN MIŠICE

Vse gibe v telesu izvajajo mišice. Te se krčijo in ker so pritrjene na kosti, se kosti premikajo, telo se tako giblje. Za to delo mišice potrebujejo energijo. Dobijo jo s hrano. Gibanje mišic ni potrebno samo za to, da se premikamo, kaj dvignemo, držimo itd. Nujno potrebno je tudi za vse preostale procese v telesu, kot je delovanje ledvic, srca, prebavil. Vsi ti organi brez telesne dejavnosti ne bi pravilno delovali.

Odsotnost gibanja je povzročitelj številnih bolezni in nevrščnosti, v veliki meri tudi bolezni srca in ožilja. V vsakdanjem življenju sodobnega človeka je vse pogostejše opaziti „sedeče“ življenje. Vse več fizičnega dela namesto nas opravijo računalniki in stroji. Človekov organizem je ustvarjen za gibanje in ni prilagojen pasivnemu, nedejavnemu življenju, lahko pa temeljne potrebe po gibanju zadovolji z ustrežno športno rekreacijo (Mito Šinkovec, prof. športne vzgoje).

NORDIJSKA HOJA

Je ena najbolj učinkovitih, celovitih in varnih oblik telesne dejavnosti, primerna za športnike, tiste, ki jim hoja že zdaj pomeni ustaljeno obliko rekreacije, kot tudi za vse tiste, ki do sedaj telesni aktivnosti niso namenjali ravno veliko pozornosti. Pri nordijski hoji lahko prilagodimo intenzivnost, s tem pa tudi obremenitve pri vadbi, zato je primerna za ljudi prav vseh starosti in ravni telesne pripravljenosti. Poleg tega jo lahko izvajamo vse dni v letu, je razmeroma poceni, saj zanjo potrebujemo predvsem primerne posebne palice.

Zametki nordijske hoje segajo v zgodovino Finske, domovine smučarskega teka. V 90-ih letih 20. stoletja so Finci sprejeli nordijsko hojo za nacionalni šport, saj so strokovnjaki kar kmalu ugotovili zdravilno moč celostne vadbe. Z veliko hitrostjo se je razširila po vseh skandinavskih deželah, tudi pri naših sosedih v Avstriji in Italiji ter v Nemčiji. Zato ni nič čudnega, da je pred leti ta trend zajel tudi Slovenijo. Po podatkih iz sosednje Avstrije je kar 70 % privržencev nordijske hoje iz kroga ljudi, ki so bili, preden so se začeli ukvarjati s to vadbo, gibalno povsem nedejavni ali premalo dejavni. Ljudje se zanjo ne odločajo zaradi športnotekmovalnih razlogov, pač pa zaradi zdravja, saj je nordijska hoja

zdravilo za pomanjkanje vsakodnevnega gibanja in stresno življenje. Podatek je za strokovnjake s področja športa in medicine izjemno razveseljiv. Nordijska hoja torej osvaja prav tisto skupino ljudi, ki najbolj potrebuje gibalno spodbudo.

Hoja je tradicionalna telesna dejavnost, ki jo izvaja veliko Slovencev. Planinarjenje, pohodništvo, hitra hoja so dobro poznane oblike, medtem ko si nordijska hoja šele utira pot v naš vsakdan.

Čeprav se nam zdi nordijska hoja preprosta oblika vadbe, strokovnjaki opozarjajo, naj se posamezniki ne spuščajo v vadbo kot samouki, ampak naj poiščejo strokovnjaka – vodnika, da jih bo naučil tehnike te hoje.

KAJ POTREBUJEMO ZA NORDIJSKO HOJO

Temeljni pripomoček so palice. Za preostalo opremo, kot so oblačila in obutev, veljajo enaka pravila kot za vsako drugo obliko gibanja v naravi. Obleka naj prepušča vlago navzven, obenem pa štiti pred vetrom, mrazom in zunanjo vlago. Obutev naj ima kakovosten podplat, ki ne drsi in zagotavlja dober oprijem podlage.

Pohodne palice niso primerne za nordijsko hojo! Pohodne palice uporabljamo predvsem za opiranje – z njimi predvsem varujemo sklepe, lovimo ravnotežje in se ščitimo pred zdrsom. Bistvo palic za nordijsko hojo pa je v tem, da so namenjene predvsem odpiranju, kar dodatno zaposli mišice zgornjega dela telesa. Pri tem so posredno razbremenjeni sklepi spodnjega dela telesa in hrbtenica. Če uporabljamo palice, ki slabo dušijo tresljaje, in gibanje z rokami izvajamo nepravilno, lahko hrbtenico še dodatno obremenimo. Pohodne palice niso primerne za nordijsko hojo že zaradi oblike ročaja, ki ne dopušča naravnega gibanja roke mimo bokov nazaj, še manj pa, da bi z iztegnjeno roko dokončali odziv za boki. Prav naravno gibanje rok med hojo pa je značilnost tehnike nordijske hoje.

Palice za nordijsko hojo takšno gibanje omogočajo in so pri hoji nekakšne uporabnikove „podaljšane roke“. Njihove značilnosti so:

- dolžina naj bo takšna, da je kot roke v komolcu, ko palico primemo za ročaj, 90 stopinj,
- ročaj je ergonomične oblike, zato ni

- potreben močan prijem,
- pašček je nastavljiv in pri odzivu dopušča normalno kroženje krvi,
- palica naj bo čim lažja, a čvrsta in vzdržljiva, najbolje, da je izdelana iz karbona,
- strokovnjaki odsvetujejo teleskopsko izvedbo palic,
- konica je jeklena, oblikovana pod določenim kotom, in ima snemljiv gumijast čep za hojo po asfaltu.

POZITIVNI UČINKI NORDIJSKE HOJE NA ZDRAVJE:

- zmanjšuje nevarnost prezgodnje smrti zaradi bolezni srca in ožilja,
- zmanjšuje nevarnost razvoja sladkorne bolezni,
- zmanjšuje nevarnost raka,
- pomaga preprečevati visok krvni tlak,
- povečuje moč mišic in čvrstost kosti,
- pomaga pri uravnavanju telesne teže,
- pomaga zmanjšati količino telesnih maščob,
- izboljša duševno počutje,
- zmanjšuje možnost pojava depresije,
- povečuje samozavest in zmanjšuje plahost,
- pomaga pri vzdrževanju in izboljšanju gibljivosti ter ravnotežja,
- kronično bolnim in invalidom pomaga ohranjati ali povečati zmožnost vsakodnevnih dejavnosti.

10 RAZLOGOV ZA UKVARJANJE Z NORDIJSKO HOJO

1. V gibanje je vključeno vse telo, to je 90 % vseh mišic.
2. Izrazita dodatna aktivnost mišic trupa, ramenskega obroča in rok.
3. V primerjavi s hojo brez palic povzroči večjo porabo energije, večjo porabo kisika in višjo frekvenco srčnega utripa za približno 20 do 25 odstotkov.
4. Pri tem ostaja zaznani subjektivni napor enak!
5. Nordijska hoja je torej ena najboljših dejavnosti za ohranjanje sposobnosti, ki določajo raven telesne pripravljenosti: vzdržljivosti, gibljivosti ter ravnotežja in koordinacije;
6. Posledično se z nordijsko hojo izboljša tudi vzorec hoje – koraki postanejo aktivnejši in daljši, nihanje rok izrazitejše, hoja nasploh bolj gotova in

uravnotežena oziroma ritmična.
 7. Z nordijsko hojo za pribl. 30 % razbremenimo skočni sklep, koleno, kolk in hrbtenico ter sklepe s tem varujemo pred obrabami.
 8. Nordijska hoja je idealna telesna aktivnost za hujšanje!
 9. Primerna je tudi za starejše ljudi oz. za vse tiste, ki že imajo določene zdravstvene težave (npr. težave s hrbtenico/bolečine v njej – bodisi v vratu bodisi v križu, bolezni srca in ožilja, diabetes, osteoporozo, artrozo, kronično obstruktivno pljučno bolezen ...), prav tako za ljudi, ki so v fazi rehabilitacije po poškodbah gibalnega aparata.

10. Nordijska hoja ponuja kakovosten užitek in zabavo v naravi ter pomeni neposredno vlaganje v lastno zdravje in dobro počutje.

Nordijska hoja je izvrstna telesna dejavnost, s katero razvijamo različne mišične skupine. Z njo se lahko ukvarjamo v vseh letnih časih in povsod, čeprav je najlepše in najbolj zdravo v naravi. Je dober zaveznik v boju proti številnim obolenjem. Izboljša splošno počutje, dvigne energijo in življenjsko moč, tako da se sprostimo ter premagamo utrujenost. Zavedati se moramo, da se dobra in

dolgotrajna telesna pripravljenost lahko doseže samo z redno in ustrezno vadbo, prilagojeno našim trenutnim sposobnostim.

| DAMJANA GRUBAR

VIRI:

1. Ažman, D., *Nordijska hoja – vsak korak šteje*. VIP.
2. Blinc, A., Bresjanec, M., *Telesna dejavnost in zdravje*. Zdrav. vestn., 2005.
3. Salmon, P., *Effects of physical exercise on anxiety, depression, and sensitivity to stress: a unifying theory*. Clin Psychology, 2001.
4. Šinkovec, M., *prof. športne vzgoje*.
5. Ulaga, D., *Telesna vzgoja, šport, rekreacija*, Mladinska knjiga, 1980.
6. INWA, *Predstavitve nordijske hoje*.

IZSLEDKI PROGRAMA SVIT V LETU 2010

Program Svit je državni program presejanja in zgodnjega odkrivanja predrakavih sprememb ter raka na debelem črevesu in danki. Namenjen je populaciji v starosti od 50 do 69 let. Koordinira in izvaja ga v sodelovanju s partnerji Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije. Program je zastavljen kot učinkovito sredstvo za zmanjševanje pojava raka na debelem črevesu in danki. Odzivnost v Sloveniji na program Svit se izboljšuje, saj je bila v lanskem letu 56,99 %.

Breme raka na debelem črevesu in danki je v Sloveniji velik javnozdravstveni problem, kar je razvidno iz visokega števila na novo odkritih oseb s tem rakom vsako leto. Pogosto se bolezen dolgo razvija brez očitnih znakov, zato je za učinkovito zdravljenje lahko že prepozno. V letu 2007 je bilo na novo odkritih 1.392 primerov, napoved za leto 2010 pa je 1.479 novoodkritih primerov. Rak debelega črevesa in danke je 4. najpogostejši rak pri moških, 3. najpogostejši rak pri ženskah in 2. najpogostejši vzrok smrti med rakavimi obolenji. Letno zaradi te vrste raka umre 775 ljudi. Zelo nizek je tudi odstotek raka debelega črevesa in danke, odkrit v zgodnji fazi, in znaša le 12–14 %. Relativno 5-letno preživetje bolnikov z rakom debelega črevesa in danke namreč znaša, če je rak odkrit v omejeni obliki, 95 %, če pa je odkrit v stadiju, kjer so prisotni že oddaljeni zasevki, znaša 8 %.

Izvajanje programa Svit v obdobju od 1. januarja do 31. decembra 2010 v Sloveniji Od 1. 1. 2010 do 31. 12. 2010 je bilo v program povabljenih 310.404 oseb. Izjavo o sodelovanju je vrnilo 175.570 oseb (56,99 %). Zaradi zdravstvenega razloga je bilo izključenih 22.417 oseb (12,77 %). Pozitiven test na prikrito krvavitev v blatu je imelo 8.730 oseb (6,27 %), od tega je 7.488 oseb opravilo kolonoskopijo. Analiza odzivnosti po zdravstvenih regijah za leto 2010 je pokazala najvišjo odzivnost na program Svit v zdravstveni regiji Nova Gorica (61,56 %), sledili sta zdravstveni regiji Kranj (60,77 %) in Novo mesto (60,51 %). Najnižja odzivnost je bila v zdravstvenih regijah Murska Sobota (50,69 %) in Maribor (52,03 %). Opaziti je tudi razlike med spoloma, ženske se v vseh regijah bolje odzivajo na program kot moški. Če primerjamo občine v zdravstveni regiji Novo mesto, je odzivnost najvišja v občinah Semič, Dolenjske Toplice in Straža, najnižja pa v občinah Škocjan, Krško in Žužemberk (tabeli 1 in 2).

Tabela 1. Odzivnost vabljenih v program Svit na ravni Slovenije in po zdravstvenih regijah v obdobju od 1. 1. 2010 do 31. 12. 2010 skupaj in po spolu

Zdravstvena regija	Odzivnost (%)		
	Skupaj	Moški	Ženske
Celje	55,58	51,72	59,42
Nova Gorica	61,56	57,70	65,48
Koper	54,31	50,05	58,68
Kranj	60,77	57,14	64,23
Ljubljana	59,51	54,63	64,10
Maribor	52,03	47,82	56,21
Murska Sobota	50,69	46,73	54,73
Novo mesto	60,51	55,16	66,05
Ravne na Koroškem	57,72	53,89	61,69
Slovenija	56,99	52,63	61,27

Tabela 2. Odzivnost vabljenih v program Svit v občinah zdravstvene regije Novo mesto, obdobje od 1. 1. 2010 do 31. 12. 2010, skupaj in po spolu

Občina	Odzivnost (%)		
	Skupaj	Moški	Ženske
Semič	72,97	67,92	77,93
Dolenjske Toplice	70,28	63,88	77,14
Straža	64,99	60,14	69,33
Novo mesto	64,06	59,26	68,54
Šentrupert	63,86	58,79	68,86
Črnomelj	62,94	59,65	66,48
Metlika	62,65	56,19	69,31
Trebnje	60,24	53,14	68,33
Šentjernej	59,66	53,67	66,22
Mirna Peč	59,41	54,42	64,65
Mokronog-Trebelno	58,55	51,32	66,83
Šmarješke Toplice	57,83	52,97	63,27
Kostanjevica na Krki	55,16	56,85	53,50
Žužemberk	54,45	47,60	62,69
Krško	52,85	47,31	58,78
Škocjan	52,68	47,06	59,26
Novo mesto	60,51	55,16	66,05

Da bi bil lahko program Svit uspešen na ravni populacije, se ga mora dejavno udeležiti vsaj 70 % povabljenih – še bolje pa več! Zato se ne bojte sveta tam znotraj in sodelujte v programu, v katerega boste povabljeni! Program Svit rešuje življenje – lahko ga reši tudi vam. S skupnimi močmi lahko dosežemo, da bo Svit uspešen!

Za vse dodatne informacije si lahko pogledate tudi spletno stran www.program-svit.si.

| DOROTEJA KUCHAR, DR. MED., SPECIALIZANT JAVNEGA ZDRAVJA, ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO VARSTVO NOVO MESTO

HOLESTEROL - kaj je in kako se spopasti z njim

Skoraj vsi se že zavedamo, da je holesterol eden od dejavnikov tveganja, ki lahko pomembno sodelujejo pri nastajanju mnogih kroničnih nenalezljivih bolezni.

Holesterol je belkasto-rumenkasta, mehka, maščobam (vosku) podobna spojina. V vodi in krvi je netopen in po telesu lahko potuje le vezan v spojine, ki jih imenujemo lipoproteini. Vsebujejo ga vsa živila živalskega izvora. Ne vsebuje ga nobeno živilo rastlinskega izvora. Holesterol nastaja v jetrih s kompleksnim encimskim procesom iz molekul različnih maščobnih kislin. Manjši del holesterola pa ne nastaja v telesu, temveč ga telo prejme iz črevesja, kamor je prišel z zaužito hrano živalskega izvora.

Ne glede na vir holesterol do celic vedno potuje iz jeter po krvi. Vsak dan jetra pošljejo s krvjo po telesu približno 1 gram holesterola. Od holesterola, ki kroži v krvi, ga 80 odstotkov proizvedejo jetra, 20 odstotkov pa ga izvira iz hrane.

V telesu zdravega odraslega človeka, težkega 70 kg, je približno 140 gramov holesterola. Od tega kroži v krvi le majhen odstotek, ki zagotavlja nemote-

no delovanje organizma. Holesterol se kot nepogrešljiva sestavina vgradi v opno (membrano) vsake celice v našem telesu. Posebno veliko ga je v celicah živcev, možganov, jeter in kože. Poleg tega, da je ključna sestavina opne sleherne celice v našem telesu, je holesterol osnovna spojina, iz katere nastanejo spolni in nadledvični hormoni, vitamin D in žolčne kisline. Poleg tega zagotavlja odpornost kože in preprečuje hlapenje.

Holesterol pa se iz našega telesa tudi izloča, vedno skozi jetra v črevo. Lahko se izloča v nespremenjeni obliki, večji del se izloča v obliki žolčnih kislin, nujno potrebnih pri presnovi maščob v črevesju. Od količine, izločene v črevesje, se pretežni del ponovno vsrka v jetra in nato v kri, in le kadar ga je v krvi preveč, postane škodljiv.

V grobem ločimo dve vrsti holesterola. LDL (nastaja iz nasičenih in transnasičenih maščobnih kislin) je škodljivi holesterol in HDL (nastaja iz enkrat nenasičenih maščobnih kislin) je varovalni holesterol. Trigliceridi pa so druga vrsta krvnih maščob. To so energijske rezerve, ki krožijo v našem telesu kot drobne kapljice, ki jih telo uporabi, ko potrebuje dodatno energijo.

Tabela priporočenih vrednosti krvnih maščob:

vrsta krvnih maščob	spol	
	moški	ženske
skupni	< 4,5 mmol/l	< 4,5 mmol/l
škodljivi LDL	< 2,5 mmol/l	< 2,5 mmol/l
varovalni HDL	> 1,2 mmol/l	> 1,4 mmol/l
trigliceridi	1,2 – 1,4 mmol/l	0,8 – 1,5 mmol/l

Zakaj želimo, da so vrednosti holesterola v priporočenih mejah?

1. Ker se pri večji koncentraciji v krvi holesterol začne odlagati na notranje stene žil, kar je eno ključnih dogajanj pri nastanku in napredovanju bolezni z imenom ateroskleroza (poapnenje žil).
2. Ker je družinska hiperholesterolemija (zaradi dednosti povečan skupni holesterol) ena najpogostejših in za zdravje najbolj nevarnih dednih bolezni.
3. Ker škodljivi LDL holesterol povzroča nastajanje in razvoj aterosklerotične okvare (poapnenja) žilne stene.
4. Ker zgodnji nastanek in nezdravljenje ateroskleroze (ki jo dokazano povzročajo povečane vrednosti holesterola v krvi) za 20–30 let skrajša življenje.

Dejavnike tveganja za razvoj zvišanega skupnega holesterola razdelimo v dve skupini. Na tiste dejavnike, na katere ne moremo vplivati, in tiste, na katere lahko.

Ne moremo vplivati na:

- družinsko obremenjenost (dednost),
- spol (moški),
- starost.

Lahko vplivamo na:

- nepravilno prehrano,
- čezmerno telesno težo,
- telesno nedejavnost,
- stres.

In kakšne ukrepe priporočajo strokovnjaki za obvladovanje in preprečevanje nastanka povišanega holesterola?

1. ZDRAV NAČIN ŽIVLJENJA

Ustrezna prehrana: sestava, priprava.

A. Zmanjšamo uživanje maščob

Kako zmanjšamo VIDNE maščobe v prehrani?

- Odstranimo vidno maščobo z mesa – že pred pripravo, tudi kožo s perutnine.

- Izbiramo le puste vrste mesa (piščančje prsi brez kože, puranje belo meso, telečji file, goveji file, goveje stegno, zajce, ribe).
- Ne uporabljamo trdih maščob (svinjske masti, masla, govejega in ovčjega loja).
- Juham odstranimo skrito maščobo.
- Ne uporabljamo maščob za namaz (občasno lahke margarine z vsebnostjo nenasičenih maščobnih kislin – Becel, Vitaquel, lahka margarina GEA).
- Ne zabelimo škrobnih jedi (krompirja, riža, testenin, polente), ki so priloga jedem.
- Pire krompir pripravimo s posnetim mlekom, ne zabelimo ga z maslom ali s smetano.
- Ne cvremo jedi.
- Solatne prelive iz kisa in olja lahko nadomestimo s solatnim prelivom na podlagi jogurta iz posnetega mleka, pinjenca in zelišč.
- Hrano pripravljamo brez maščob ali s čim manj maščobami.
- Uporabljajmo le zdrava rastlinska olja z visoko vsebnostjo enkrat ali večkrat nenasičenih maščobnih kislin (olivno, repično olje) – v omejenih količinah.

Kako zmanjšamo NEVIDNE maščobe v prehrani?

- Ne uživamo mesnih izdelkov – izjemoma izdelke iz pustega mesa, ki jim ni dodana maščoba (piščančje prsi v omotu ipd.)
- Uživamo le posneto mleko (1,6 %) in mlečne izdelke iz posnetega mleka, sir z do največ 30 % maščob, skuto z 10 % maščob).
- Uživamo le priporočljive vrste mesa.
- Zmanjšamo količino mesa.
- Meso uživamo manj pogosto (2–3 x/ teden),
- Meso zamenjamo z nemastnimi ribami (2–3 x/ teden) in s stročnicami ter posnetim mlekom in z mlečnimi

- izdelki iz posnetega mleka.
- B. Manj kot tretjina vnosa nasičenih maščobnih kislin v dnevni prehrani
- C. Holesterola manj kot 300 mg (LDL in HDL) v dnevni prehrani
- D. Živila s čim manjšo količino holesterola v dnevni prehrani
- E. Uživati več živil, ki ne vsebujejo maščobe: zelenjavo, sadje

Priporočila:

- Nasičene maščobne kisline (iz katerih nastaja LDL holesterol) nadomestimo pretežno z enkrat nenasičenimi maščobnimi kislinami (iz katerih nastaja HDL), zato raje kot trde maščobe (loj, mast, margarina, ocvirke, maslo) uporabljajmo:
 - olivno olje,
 - repično olje, laneno olje,
 - olje lupinastih sadežev – orehovo,
 - ekstra sončnično – posebej oboževano z enkrat nenasičenimi (ω 3) maščobnimi kislinami.

Dovolj primerne gibanja: intenzivnost, pogostost, moč vadbe.

Normalizacija telesne teže: hujšanje/ vzdrževanje telesne teže.

Obvladovanje stresa: preprečevanje stresa in zmanjševanje posledic.

Opustitev kajenja: ker kajenje znižuje raven HDL holesterola.

Največ holesterola je v: možganih, živčnem tkivu, jajčnem rumenjaku, jetrih, koži, rdečem mesu, mleku, mlečnih izdelkih in v nekaterih morskih sadežih (lupinarjih), zato ta živila uživajmo s premislekom.

2. REDNO JEMANJE ZDRAVIL – STATINOV:

Pomembno je, da zdravila vedno predpiše zdravnik in da jih uživamo redno, in sicer toliko časa, dokler zdravnik ne odredi drugače.

Za obvladovanje ravni holesterola v svoji krvi imamo torej sami kar precej orodij v rokah. Nič manj ni pomembna redna telesna dejavnost kot uravnotežena prehrana, s katero omejujemo vnos škodljivih maščob v telo. Zavedati pa se moramo, da kadar zdravo življenje ne zadostuje, je smiselno in koristno poiskati pomoč pri zdravniku in slediti njegovim navodilom ter po potrebi uživati ustrezna zdravila, saj je primerna raven holesterola v krvi za naše zdravje zelo pomembna.

| VLASTA CURHALEK

Program prireditev - marec 2011

19. 3. ob 18.00	Odbojka 19. krog Kostanjevica na Krki: Calcit Volleyball 2	Osnovna šola Jožeta Gorjupa
26. 3. ob 8.00	Dan za spremembe – čistilna akcija 2011	Pred Osnovno šolo Jožeta Gorjupa Osnovna šola Jožeta Gorjupa in Občina Kostanjevica na Krki
26. 3. ob 18.00	Praznik kruha, vina in suhega sadja	Gostilna Žolnir Društvo domače koline in Društvo vinogradnikov
26. 3. ob 18.00	Odbojka 21. krog Kostanjevica na Krki: Logatec	Osnovna šola Jožeta Gorjupa
25. 3. ob 19.00	Gozdovi za ljudi (Predavanje ob mednarodnem letu gozdov) mag. Hrvoje Teo Oršanič Knjižnica Kostanjevica	Gostilna Kmečki hram
30. 3. ob 18.00	Krvni sladkor - 4. predavanje iz cikla Zdravo življenje dipl. m. s. Vlasta Curhalek	Knjižnica Kostanjevica, Aktiv kmečkih žena Pod Gorjanci

Program prireditev - april 2011

2. 4. ob 8.00	Pohod po Resljevi poti	Gostilna Žolnir Občina Kostanjevica na Krki
2. 4. ob 12.00 do 18.00	Spomladanski mestni sejem	Dvorišče Lamutovega likovnega salona Zavod Otok
6. 4. ob 19.00	Dober kot kruh, predavanje in razstava izdelkov iz lecta in kvašenega testa unikatne oblikovalke Marine Lenček-Knjižnica Kostanjevica	Gostilna Kmečki hram
12. 4. ob 13.30	Igriva arhitektura: Vžigalice, delavnica za otroke	Osnovna šola Jožeta Gorjupa Zavod Otok in Hiša arhitekture ZAPS
12. 4. ob 17.00	Take ljudske, lutkovna predstava za otroke	Knjižnica Kostanjevica
15. 4.	Extempore	Osnovna šola Jožeta Gorjupa ob 17.00 Zaključna prireditev Galerija Božidar Jakac
21. 4.	Zoran Didek: Risbe šestih motivov (Razstava Galerije Božidar Jakac)	Kulturni center 'Banski dvor', Banja Luka
22. 4.	Razstava Tomaža Gorjupa	Lamutov likovni salon Galerije Božidar Jakac